

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

ANDERS
DE WAHL

SOM
ERIK XIV

I detta n:r bl. a.
BÖRA DAMER RÖKA?
...+...
EINAR NERMAN
om en glad studietid i Stockholm
...+...
CHATHAMS BUTIKSKULTUR
...+...
FRIDA STEENHOFF
om rätten till familjenamnet
...+...
KORTA RÅD
om kläder för en lång resa

FOTO
ALMBERG
O. PREINITZ

K R Ö N I K A

OM KONSERVATIVA MÄN OCH MODERNA

"AV SKADAN BLIR MAN VIS..."
Nej, se det tror jag då inte alls. Lika litet som jag tror, att gamla fördomar någonsin ge sig, hur många gånger de få en till synes dödsstöt.

Herrskapet kommer ihåg sin pappa och hans jämnåriga? Hur dekretade de icke kvinnans absoluta oduglighet för ungefär allt det, som hon nu med framgång idkar. Hur målades icke vetenskapskvinnan ut som ett monster, ett neutrum, fult och förskräckligt med brillor, lång spetsig näsa och rysliga kläder.

Slå upp näst sista Idun och se på monsterna! På den förtjusande lilla professorn med det runda barnansiktet eller på den sköna arkeologen med parisertouche. Eller på fil. magistern som rullar runt i snödrivan. Med flera, alla söta och glada.

Och se på idrottsflickorna! Lilla Sonja Heine t. ex. Icke heller ett vanskapt monster.

Skulle inte också rösträtten utrota all kvinnlighet? Skulle inte vaggorna bli tomma och hemmen övergivna, allt under det att kvinnorna bara löpte på politiska möten. Har det blivit så? Har Sverige störtat i den mycket omskrivna avgrund, dit kvinnans emancipation med naturvändighet skulle föra landet?

(Däremot har det många gånger varit på vippen att diverse länder störtat i avgrunder tack vare männens politik. Nu senast genom världskrig. Men det hör ju inte hit.)

I alla fall tycker jag, männen skulle lärt sig att hålla inne med profetior. Profetior, som aldrig går i uppfyllelse, skadar i längden profeternas anseende. Man får ett genant tvivel på deras profetiska gåva. Och fattas gåvan, ska man inte profetera!

Den position som kvinnorna för ögonblicket står i begrepp att erövra, är alltid sista skansen, som icke — om icke landet ska ramla i ovan berörda avgrund — får överlämnas. Alla de positioner, som redan erövrats, erkännes ha varit lämpliga för kvinnan att bestiga. Men den, som det just är tal om, ack, vad man försvarar den! Den är det lilla halmstrå, som skall bryta kamelens — här statens, samhällets, familjebandens, den stackars mannens — rygg. Kvinnor ha visat sig duga till det och det och det, men icke till detta.

Envisas de med detta, bli de inte bara okvinnliga utan också *löjliga*. Ty man *kan* inte tänka sig en kvinna i den positionen. Usch nej.

(Se'n jorden rullat några varv måste mannen finna sig i att inte bara tänka sig, utan också se kvinnan i den omtalade positionen och *si*, det går utmärkt. Hon är riktigt trevlig och söt och inte alls besynnerlig just så. *Men hitintills och inte vidare!* Tills nästa gång.)

Advokat, läkare, världsmästare i diverse grenar, riksdagskvinna, professor och Nobelpristagare får kvinnan nu vara. Och man inte bara tål henne, man är riktigt stolt över henne. Men från detta till att bli *polis* är ett jättehopp, som icke kan eller bör tas. Chaufför får kvinnan vara, motorcykel får hon köra,

spårvagnskonduktör har hon varit så länge utomlands, så det kan nog också gå. Men polis! Omöjligt. Hon kan nämligen omöjligt ta's med en fyllbult.

Naturligtvis är en full karl i regel starkare än en kvinna, men om det är absolut kroppsstyrkan, det kommer an på hos polisen, vad gör då en vanlig konstapel om han blir överfallen av *två* fyllbultar och alltså är underlägsen i styrka? Ropar han på mamma? Eller kanske han blir diskvalificerad som polis?

I skallet mot kvinnliga poliser har man — naturligtvis — målat ut, hur det kommer att ta sig ut, när lilla polisen står och pudrar näsan, mens busarna skubba om hörnet.

Detta är ju faktiskt ett argument! Alla vet ju hur plågsamt det är, att se de kvinnliga läkarna sköta läppsminket, mens patienten ligger på operationsbordet, eller att bevittna t. ex. Sigrid Undsets koketteri inför intervjuare och fotografer.

När vår Herre ger mannen ett ämbete lär han också ge honom förmåga att sköta det. Icke så, när det gäller stackars kvinnfolk. Bara tanken på att de skulle få ett ämbete upplockar alla Evas fel. Från begynnelsen till den dag som är. (Att felen ofta motsäga varann, gör ingenting.)

Allvarligt talat, nog måtte väl nutiden med dess ökade ungdomsbrottslighet ha behov av kvinnlig polis? Inte minst då det gäller förhör av kvinnlig ungdom.

Ett ungdomsporträtt av Maria Christina av Spanien.

Änkedrottning Maria Christina av Spanien, kung Alfonso XIII:s moder har i dagarna avlidit. Hon var född 1858 och ärkeherzogdotter av Österrike och förmälde 1879 med kung Alfonso XII av Spanien. Då kungen avled 1885 hade drottningen skänkt honom två döttrar, men väntade ett barn till. I maj föddes tronföljaren som genast erkändes som monark och hans mor blev regentinna. Som sådan visade hon framstående egenskaper och var en kraftfull regentinna, som med framgång fyllde sin uppgift. Hon avled utan föregående sjukdom.

När det talas om, att kvinnor icke skulle kunna komma tillrätta med städernas förfallna individer vill jag i sammanhanget nämna frälsningsarméns slumverksamhet i t. ex. London. I nästen och gränder dit ingen polis vågar sig ensam, gå dessa unga kvinnor oantastade.

Ja, det beror på, att även de värsta element faller till föga för godheten. De veta att dessa modiga små slumsystrar vill dem väl. Under det att de i polisen ser fienden. Lagens arm. Och ingenting av evangelium.

Just det. Men är det så omöjligt att tänka sig att kvinnliga poliser skulle kunna vinna något av vad de manliga oftast sakna: den undre världens, de förvillades, de utstöttas förtroende och aktning?

Det är inte — snälla herrar polismän och andra herrar och svenska män — alltid den råa styrkan som utträtt mest.

*

Förresten ska man inte skära alla över en kam. Nog finns det moderna män. Som unnar kvinnan en plats i solen. Och inte bara i solen, så där i allmänhet, utan verkligen *en plats*. Med god lön och allting.

I en diskussion med intervjuuttalanden i en veckotidning har de moderna äkta männen yttrat sig. Alla de moderna äkta männen tycks mena, att det är bara bra, om hustrun har sitt eget yrke. Det blir både intressantare och ekonomiskt fördelaktigare på det viset. Också sin frihet — med vilket egentligen tycks menas frihet till snedsprång — bör hon ha. Om mannen nämligen föregått med gott, eventuellt dåligt, exempel.

Detta tycker jag är fångigt. Ens moral eller omoral skall väl icke bero på en annan människas uppförande? Så att om *han* gör något illa — såsom äktenskapsbrott — är det nästan *hennes* skyldighet att också bära sig illa åt.

Detta är ju kvinnans beroende av mannen igen! Den gamla sullen i en ny kapprock. Som om otrohet, inte av smak, men av hämnd, stode på ett friare plan, än trohet, icke av smak, men av rädsla, av konventionella skäl.

En av de intervjuade moderna herrarna har en otroligt modern uppfattning. Något i släkt med bihanens, om vilkens sorgliga öde man kan läsa i Mæterlincks bibok.

"Man gifter sig, sätter barn till världen och skiljer sig fortast möjligt." Varefter man blir god vän med sin f. d. fru.

Detta med "god vän" är ju olika mot bihanen, ty bifru åter upp biherrn, se'n han fullgjort sin äktenskapliga plikt. Men annars är det, som sagt, slående likt.

När kvinnorna över lag själva kunna dra försorg om sina barn och själva helt uppfostra dem, så kanske det blir som denna ultramoderna pionjer anser idealiskt. Ett matriarkat. Men inte skulle jag vilja vara karl i den staten!

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

SVAGHET, OVANA, LAST, KOKETTERI?

MANLIGT OCH KVINNLIGT OM DAMERNAS RÖKNING.

Lagom åt mannen, stackars kräk.

I PRESSEN MEDDELADES NYLIGEN, att cigarettförbrukningen i Sverige från 1927 till 1928 stigit med 162 miljoner cigaretter, och det framhölls, att denna ökning står i samband med en alltmer utbredd rökvana hos ungdomen, ej minst de unga damerna. Bör kvinnan röka? frågar någon genast. Men kan man verkligen ge ett kategoriskt svar på den frågan.

Kan man inte lika gärna fråga: bör kvinnan använda mellanblått klädningstyg och äta kotlettben med fingrarna? Det förefaller, som om allt beror på hur hon gör det. Man kunde, om man har mod att kallas ytlig, se en stilfråga i hela problemet och låta svaret variera från fall till fall. Man kunde framhålla, att vissa kvinnor icke kunna röka likaväl som de icke kunna dansa — det gäller den disgraciösa eller blyga typen, medan andra kvinnor av naturen äro klädda i kavallerilöjtnanter, ryska vinthundar och långa, smala violfärgade cigaretter. Ett rökverk kan vara ett mer eller mindre väl valt och förklarande attribut till den yttre skönhetsypen eller karaktären — liksom fallet är med smycken, löständer och äkta män. Min svärmors karaktär skulle icke framstå lika plastiskt avrundad, om jag sökte föreställa mig henne utan en Henry Clay i mungipan vid priffbordet.

Härtill kan nu erinras, att en svärmor lika litet som allt annat ont i världen bör bedömas ur stilsynpunkt. Inte ens rökningen bland det täcka könet. Lika litet får man stanna vid praktiska synpunkter och säga, att en kvinna icke bör röka, emedan en kyss, som smakar tobak — god eller dålig — är föga tilldragande för en man, även om han själv röker, och emedan rökning, särskilt på fastande mage (en ordinär situation i en tid med slankt skönhetsideal), föranleder en viss sorts magsår, som enligt dr. Sigge Wikander är mycket vanligt hos unga flickor i åldern 18—20 år.

Man får, som sagt, inte stanna vid detta. Man måste gå vidare och anlägga en moralisk synpunkt, vilket numera är en mycket originell och därför verkningsfull attityd. Då bör man först konstatera, att rökningen är ett tidsfördriv, en ovana eller en last, uppfunnen av mannen till hans höga nöje och fördärv. Bruket av nikotin har blivit oskiljaktigt från det manliga idealet,

Damernas rökning har blivit en nationalekonomisk fråga. Den är därmed icke uttömd, det finns många synpunkter på den, som synes av nedanstående, där manlig och kvinnlig måttstock lägges på damernas nu mycket utbredda vana — eller ovana — att röka.

liksom bruket av alkohol, svordomar och svinaktiga historier. Långt innan konfirmanden fått de långa byxor, som äro fullhetens hyllning till manligheten, har han prövat den fullmyndige mannens lycka, har med andra ord tjuvrökt sin första cigarett. Kanske har det skett med risk av nedsatt sedebetyg, faderlig aga, indragna biopengar — stor sak: man måste våga något för att bli en hjälte. Rökningen är så att säga en kulthandling, genom vilken ynglingen inviges till mandom och myndiga dater.

Kvinnan, som i våra dagar skyndar sig att avnjuta mannens alla mångtusenåriga privilegier, handlar på samma sätt som den tjuvrökande pojken, då hon av mannens frihet först tillgodogör sig de små svagheterna. I stället för att skapa ett nytt ideal för fullmyndig medborgare begagnar hon sig av den manlige f. d. förtryckarens slitna moral-klichéer och njuter av att demonstrativt ta nubben, röka och begagna svordomar. Denna sed tycks vara lika allmän bland akademiska unga damer med självständig ställning som bland familjeflickorna. Speciellt har cigarettökningen trängt igenom. Den tjänar ju också bäst koketteriets syften, och är kanske ofarligast. Men så snart den övergår från att vara ett okynne till att bli ett behov, är den ett slag i ansiktet på kvinnans frihet, som icke bör betyda: frihet att utöva mannens laster.

Bör kvinnan röka? Nej!

Om mannen icke kan låta bli att göra det, är det just lagom åt honom, stackars kräk!

GUSTAF NÄSSTRÖM.

**Tänk i tid på
att lämna bidrag till prinsessan
Märthas bröllopsgåva.
Bidrag mottagas å Iduns Redaktion,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.**

Förmenen dem icke nikotinglädjen.

EN HERRES RÖST VID BORDET bredvid sade i en ton som kom en att ana replikens mord på en eldig diskussion:

— Ja, det gör detsamma, för i varje fall är det okvinnligt att en dam röker! Ett manligt stinnt och trosvisst planterat utrops-tecken.

Sorlet ströp den kvinnliga förtrytelsen. När akustiken kvicknade till talades det om annat. En replik av samma herres röst slet sig lös och kom till oss:

— Titta på den där. Han som sitter snett framför musiken — nej, längre åt höger, med en dam i grått. Undrar vem det är, han går överallt. Skojig typ, han blir mer feminin för var gång jag ser honom, nu har han lagt sig till med små mustascher också...

Detta är en Sann Berättelse ur Livet. Samme herre som anser det vara maskulint av en dam att röka anser det vara feminint av en herre att ha små mustascher. Tiden tycks vara mogen för att vi tala om något annat. På området maskulint contra feminint ha vi tydligen talat till punkt; punkten torde lämpligen markeras som ett kors, ett litet kors på förnuftets grav. Eller som en stjärna, en liten stjärna över dårskapens vagg.

Varför är det okvinnligt för en dam att röka? Vad är egentligen manligt och vad är kvinnligt. Tittoms på folk i vardande, indianer och zulukaffrer och andra i civilisationsperiferin. Kvinnan lagar maten, föder barnen och är mannen till behag. Mannen äter maten, klär kvinnan och är sig själv till behag. Och båda bolma på små otäcka pipor som sticka fram ur rynkorna eller blankheten. Skicka mannen med åsikterna på en liten plirig indiangudda och låt honom säga: "Skrupna Nyponet, tänk på ditt adliga kön. Manitou — jag tror han hette så, överste skalpören — tillstodde icke kvinnan att röka" — och han torde få gå därifrån pinsamt skallig.

En annan gärdesgård mellan manligt och kvinnligt brukar vara de fysiska krafterna. Det vill säga det är å ena sidan manligt att lämna kol och kvinnligt att vända plättar, å andra sidan manligt att sälja knappar och kvinnligt att skura kyrkgolv. Statuternas klarhet och konsekvens är bländande. Men om man bortser därifrån och anammar den manliga dogmen, att fysiskt krävande göra är mannens och det småpilliga är kvinnans, så är det skandalöst omanligt av mannen att röka.

(Forts. sid. 188.)

V A C K R A B A R N

NÄR GRÜNEWALD SPELADE TJUV OCH

Anna Sahlström.

DET ARBETADES GANSKA IHÄRDIGT på Konstnärskolans rit- och målarskola, modellmålning fyra timmar på dagen och tre timmars teckning på kvällarna. Det var en rätt brokig samling, som stod modell på skolan. Där kom arbetslösa sömmerskor, magra och bleka, och anmälde sig, ölutkörare med magar som tunnor, cirkusartister utan arbete, t. ex. Starke Sivertzen, som kunde räta ut en hästsko med bara händerna. De vackraste modellerna fingo vi från Lilla Glasbruksgatan, där italienarna höllo till. Flera av dem voro yrkesmodeller såsom Fernando Papa, vilken en gång i tiden poserat för von

Anna Flygare.

Einar Nerman fortsätter här sina minnen från elevtiden i Stockholm, då blivande ryktbarheter tecknade efter modell och föraktade Rembrandt. Det var före resan till konstens förlovade land, Paris, som vi få höra om i ett kommande nummer.

Rosens "Den Förlorade Sonen". Så var där gatans lätta garde, ja, i sanning en mycket brokig samling...

De flesta av oss elever bodde på Norr eller i Östermalmstrakten, och det såg helt säkert ganska lustigt ut, när vi i samlad trupp vandrade hem genom Västerlånggatan. Otaliga voro de skoj och upptåg vi då hade för oss. Ibland gjorde vi köer till någon Västerlånggatsbutik, och ibland skrek vi: "ta fast tjuven!" med Isaac springande i téten. Det slutade rätt ofta med, att en av "stadens" hyggliga poliser i all älskvärdhet satte stopp för vår vilda framfart.

Men gällde det konsten, då blev där genast allvar. Ofta gjorde vi Thielska galleriet den åran med

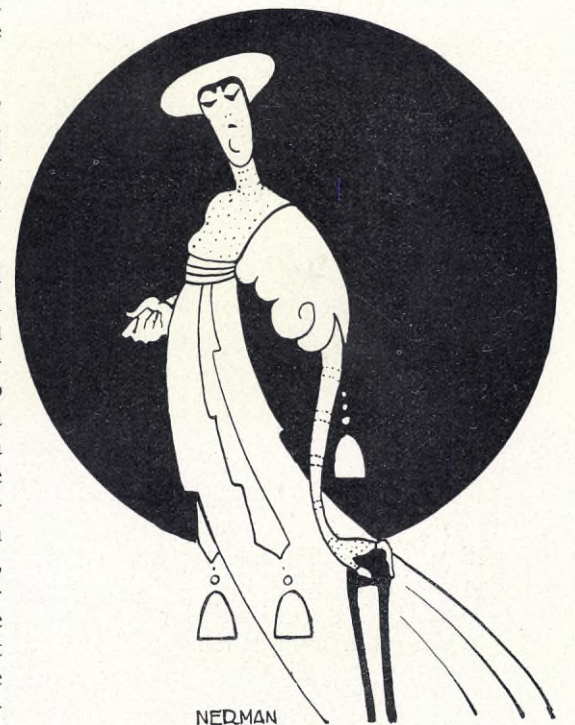
våra besök. Nere i hallen togos vi då emot av Fredrik, Galleriets populära betjänt. Litet nedlåtande tittade han på oss, när han öppnade den tunga ingångsporten. "Har ni galoscher?" och "Torka fötterna!" var hans permanenta välkomsthälsning, och med Fredrik som ciceron tågade vi så genom Galleriets förnäma salar, där vi beundrade våra lärares alster och alla de andra konstverken på väggarna. En av kamraterna hade varit lycklig nog att få en duk såld till denna berömda samling, och när vi andäktigt lyssnande stodo under den bilden, sade Fredrik, pekande på tavlan i fråga: "Det stycket köpte vi av en stackars fattig konstnär, som svalt. Vi tyckte det var synd om honom." Då smög sig vederbörande helt försiktigt ur de församlades skara...

Han var ett stort orginal, "Herr Fredrik", med sin cirkuslugg och sitt alltför stora livré. Helt säkert en ypperlig betjänt. För visad vänlighet mot oss unga vart han också allsomoftast hjärtlöst parodierad på våra ateljéhippor.

Till Nationalmuseum ställde vi också ibland vår kosa på fridagarna. Där "föraktade" vi Rembrandt och Rafael, Rembrandt hade ju ingen kolorit, och Rafael var så "söt i färgen"... Zorn, Larsson och Liljefors voro klåpare. Vad man förstod sig på att skilja på äkta och oäkta konst på den tiden. På Museet återfann jag min förste konstlärare från Norrköping, artisten Aronsson-Liljegrahl. Han hade nu lämnat lärarkallet och slagit sig på att kopiera de gamla mästarna, och genom honom gjorde jag vännen Sparvenfelts bekantskap. Dessa båda herrar hade själva höjt sig till det adliga ståndet, och det var von Sparvenfelt, som fällde det bevingade yttrandet: "Vi svenska artister äro inga konstnärer, vi äro endast kopister!" Jag tror, att de båda mästarerna ännu i dag stå där och

kopiera, och det är säkert ett ganska stort antal mer eller mindre fria kopior de begävat de svenska hemmen med. På den tiden fanns det också en dam, som brukade kopiera där. Hon var just i färd med att avbilda Thegerströms kända Stenhammarsporträtt, där han sitter vid flygeln. Damen i fråga hade sparat ut kompositörens huvud, och när konservator Jeanson, som korrigerade kopisterna, frågade av vad anledning den vita fläcken lämnades på dukén, förklarade hon helt glatt, att där skulle hon måla in sin broders ädla drag. Han skulle ha det i födelsedagspresent, han spelade så härligt piano... Se'n dess, påstås det, måste man ha särskild tillåtelse för att få kopiera däruppe.

Teatern var också något som intresserade oss ungdomar, och på våra fester hände det ofta, att någon vän från teatern var med bland våra gäster. Ibland deklamerade Siri Hård av Segerstad dramatiskt något mycket högtavande, och ibland sjöng operasångerskan Anna Grunewald, syster till Isaac, någon smäktande aria. Hon ansågs som en uppgående stjärna, men kom ej längre än till operakören, och se'n blev hon gift och fick sjunga vaggvisor i stället för Carmen och La Traviata. Strindberg var på modet bland oss unga; det var de åren, då August Falk samlat omkring sig en liten utvald och entusiastisk trupp nere vid Norra Bantorget på den gamla Intiman, som endast skulle spela mästarens verk. Då sutto vi där på de billigaste platserna och njöto av Anna Flygares själfulla Eleonora i "Påsk" eller Manda Björnings raffinerade "Fröken Julie". Vi sågo "Spöksonaten", "Dödsdansen", och alla kammarspelen. Högt uppe på gamla Dramatens tredje rad brukade Sandels och jag allsomoftast sitta, och från denna upphöjda plats var det mångt teaterstycke, som fånglade

Manda Björning i Fröken Julie.

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som hälst.

M. S. KOBBS SÖNER är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen under ständig vetenskaplig kontroll.

Begär därför alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat, om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

O C H F U L A G U B B A R

EINAR NERMAN SÅG TEATER "FRÅN HÖJDEN"

våra unga sinnen. Jag minns en ung fröken Lindstedt i "Äventyr på fotvandring". (Nu vandrar hon som mäktig chef på Oscars-teatern.) Och hur njöto vi ej av Esmans "Kära Släkten". Vi svärmade, både Sandels och jag, för Astri Torsell på den tiden, och ofta stodo vi vid Dramatens sceningång framåt nattkröken för att blott få en blick av den sköna. "Gamla Heidelbergs" tårdränkta sentimentalitet tog våra hjärtan. Vi beundrade de Wahl som prinsen och tyckte det var bra synd om den stackars Kätie. Den pjäs som måhända gjorde det största intrycket på mig var ändock Strindbergs "Drömspelet". Jag skall sent glömma fru Bosse som guden Indras dotter, ännu idag kan jag höra hennes melodiska stämma, när hon klagande deklamerar:

"Det är vi, det av vågorna..." Hennes Indras dotter är kanske en av mina vackraste scenupplevelser, och jag är viss om att en sådan konstnärinna som fru Bosse skulle vara en prydnad för vilken världstadsscen som helst. Vi sågo Hjalmar Söderbergs "Gertrud", härligt tolkad av Gerda Lundequist, och Betty Nansen i "Livets dal". På operan njöto vi av Matilda Jungstedts "Carmen". Så alla operetterna på Vasan! Oförglömmelig är Anna Norrie som den "Sköna Helena", och hur väl minns jag ej hennes sprittande glada Gabriella i "Pariserluft". Så den odödliga "Änkan" naturligtvis med Emma Meissner och Calle Barcklind, Rosa Grünbergs "Geisha", o. s. v.

Det var alltid "från höjden" vi skådade ned på alla dessa dramer, komedier och operetter. Nu när jag från parkett och loger bortskämd beskådar så många teaterstycken ute i stora världen, må jag villigt erkänna att, trots att det var från "hyllan", så var njutningen

dock så mycket helare den tiden. Man satt där icke så kritisk som nu, man tänkte icke på, hur "hon" eller "han" spelade, utan tog tacksamt emot vad som bjöds av konst, och man levde på ett annat sätt med i vad som försiggick på de bräder, som föreställa världen.

Under arbete och nöjen gingo så de tre Stockholmsåren tillända, och när skolan på våren 1908 för alltid stängde sina portar för oss, var det fyra ungdomar som tyckte, att de gärna kunde visa den stora allmänheten, hur duktiga de redan voro. Man borde göra en utställning av sina alster, innan man reste till konstens förlovade land, till La Belle France. Man kastade sinablickar på alla Stockholms utställningslokaler, men för dem fanns intet rum på de fina gallerierna och så kom det sig, att det blev på en biograflokal, som de unga konstadepterna gjorde sin första målardebut. Det var målarinnorna Anna Sahlström och Milly Tjäder, Per Tellander och jag själv. Tellander var elev av Fjästad och hade endast helt kort besökt skolan på Glasbruksgatan. Bion låg vid Mästersamuelsgatan. Dess biljettkontor kom oss väl tillpass, och vi turade om att, fördolda för världens öga, sitta där och sälja entrébiljetter. Det var inte heller så få 25-öringar som droppade in...

Milly utställde Ölandsbilder och porträttstudier i olja, Anna landskap och typer från sin hembygd, Fryksdalen, och Pelle Tellander hade målat vidderna uppifrån Värmland och interiörer ifrån stugorna. Själv bidrog jag med en del landsskapsskisser och så en samling vanvördiga karrikatyror av mina lärare och av kamraterna. Flera av våra arbeten funno köpare, och när en känd färghandlare lade sig till med en duk av undertecknad, "Björk vid havet", så blev jag inte litet stolt. Kritiken var synnerligen älskvärd mot oss. Man ansåg, att "Tellander hade goda förutsetningar att utbilda sig till landskapsmålare i den stora stilen", att Millys "gumporträtt och öländska interiörer tala jämväl om en god karaktäriseringsförmåga och en utpräglad färgkänsla", att "Anna Sahlström är en både mångsidig och djupt anlagd talang", och till sist, att "Einar Nerma visar sig trots sin ungdom vara i besittning av en förvånansvärd teknik och dokumenterar sig i övrigt som en lovande karrikatyrtecknare".

Vi voro mycket nöjda med både kritik och publik, men då den senare under de sista dagarna av utställningen inte infann sig så fulltaligt som vi önskade, engagerade vi våra vänner och bekanta att agera publik. Där gingo så bland andra fru Teckla Tjäder och min tvillingbror Birger omkring på utställningen och talade vackert om de fyra begåvade ungdomarna och deras utsökta konstalster... "Ja, de lär vara mycket begåvade..." eller "Den tavlan skulle jag gärna vilja äga", hörde vi då och då, när vi själva diskret dragit oss tillbaka i skydd av biljettluckan.

Millys mamma beskådar sin dotters verk.

Det blev alltså vår debut inför den fruktade och stränga kritiken och den stora allmänheten, och därmed avslutades den första etappen på konstens stig.

Den kommande sommaren skulle vi använda till studier i Guds fria natur och till en välbehörlig vila före den med så stora förväntningar motsedda färden till Konstens Förlovade Land.

Einar Nerma

Rosa Grünberg.

Milly Tjäder.

CAP Pompom
den finsmakande chokladen
för Alla
i röda och blå förpackningar à 25, 50 och 100 öre.

SLÄKTNAMNETS RÄTT PÅ MÖDERNET

SONEN ÄRVER MODERN, DOTTERN FADERN.

I GÅR LÄSTE JAG ETT UTTALANDE av Georg Brandes. Hur högt jag än satt honom trodde jag dock icke, att han var till den grad demokratisk i barnfrågan. Jag fann det i en fransk bok som citat. Det lyder i översättning: »För närvarande finns det två sorters födelser och en sorts död. Födelseerna äro ömsom legitima, ömsom illegitima. Döden är alltid legitim. I framtiden skall man icke veta av, hoppas jag, mer än ett sätt att födas så väl som att dö.»

Orden ha framkallat denna artikel. Jag ville gärna rent praktiskt och socialt kunna föreställa mig, hur Brandes tänkte sig alla medborgares civilt enhetliga födelse. Trodde han möjligen, i likhet med många nutida sociologer, på ett helt eller delvis återvändande av matriarkatet? Då arvs- och namnlinjen går på modernet?

Sedan Bachofen på sextioalet publicerade sina forskningar angående det förhistoriska mödraväldets kulturepok, har kännedomen om denna avlägsna tid blivit allt ivrigare eftersökt. I anslutning härtill är det naturligt, att de skilda sätten att ära modersnamnet i våra dagar bli föremål för ökat intresse och studium. I själva verket varierar enbart i Europa sedvänjorna i detta avseende ganska anmärkningsvärt.

Det är nog ingen överdrift att säga, att kvinnan ännu vet mycket litet om sin egen historias samhällsreliga detaljer. Och detta förklarligt för övrigt. I historieskrivningen in-tar hon hittills relativt föga plats.

Nu ser det ut som om patriarkatets tid i mer än en bemärkelse vore passerad. Man möter märkliga profetior i världslitteraturen, att pendelsvängningen nått sin yttersta punkt åt ena hållet och börjat återvända till det andra.

För den som tror på utvecklingen är liknelsen med pendelsvängandet en motbjudande bild. Men den återkommer ej sällan i kulturhistoriska förklaringar, varför matriarkatet försvann och varför patriarkatet i sin tur skall försvinna.

Det är mycket mer tilltalande för förnuftet att tänka sig mänskligheten lärande av erfarenheten och gående framåt mot större jämvikt och rättvisa än de båda nämnda kulturepokerna, matriarkatet och patriarkatet, förmått prestera.

Och hur obetydlig detaljen med namnföljden än i förstone kan synas, har den dock i sig möjlighet, antingen att bli en kugg i rättvisans hjul eller i orättvisans. Därför är den ingen likgiltig sak.

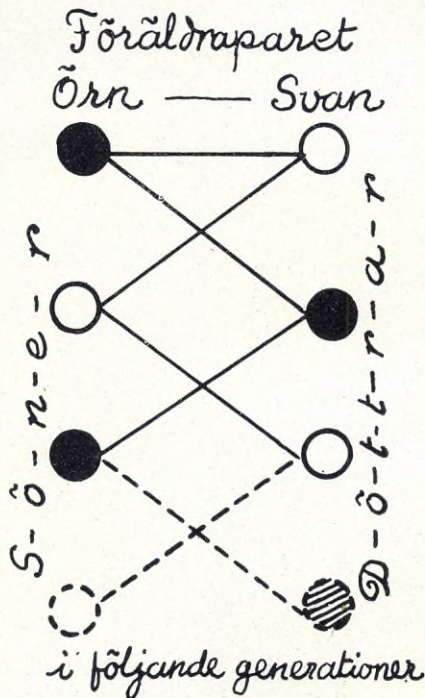
Det givs många länder, där en ätt anses utdöd, när männen gått bort. Släktens bästa egenskaper kunna ha gått i arv på kvinnolinjen, men få ej längre representera den släkt, varifrån de komma.

I vissa länder, såsom Spanien, är det obligatoriskt för barnen att bära båda föräldrarnas namn. Detta är en mot mödrarna hänsynsfull sedvänja, men den blir i längden opraktisk, ty den belastar ättlingen snart nog med en alltför lång namnbörda. I Holland och Polen lär ofta brukas, att barnen även bära modernamnet, vilket dock även där av bekvämlighetsskäl snart nog måste avkopplas.

I Sverige, liksom på många andra håll, ha aristokratiska ätter ofta korrigerat ödet och fortsatt sin historiska linje genom döttrar, vilkas söner tagit modernamnet. Så var till exempel fallet med Sten Sture den yngre.

För närvarande kunna hos oss gifta kvin-

Fru Frida Stéenhoff kommer här med ett förslag, som kan förefalla omstörtande. Men saken tål att tänka på. Släktnamnet har en mycket stor betydelse och dess bevarande är av vikt i flera avseenden.

Skematisk framställning av släktnamnets överflyttande.

nor behålla sina namn, om de inlämna ansökan därom och den beviljas. Barnen kunna sedan ära även modernamnet, men någon namnlinje på modernet blir det dock — av ovan antydda skäl — svårigen.

För individen är namnets soliditet beroende av dess kontinuitet. Det är ett ganska kännbart handicap för barn av kvinnokön, att de ej kunna fortsätta familjenamnet. En flicka blir ej sällan mindre välkommen i familjen och får sämre behandling och uppfostran, därför att hon ej representerar släktnamnets kontinuitet. Detta skenbart obetydliga förhållande tar från kvinnan en mängd chanser i livet och ställer henne på en annan nivå än mannen i fråga om medborgerligt anseende.

Den enbart maskulina namnföljden har även mäktigt bidragit till att göra själva moderskapet föraktat. Nu invänder någon: "Inte är moderskapet föraktat!" Men är det ej i själva verket utsatt för en antipati, som faderskapet genom någon hemlighetsfull makt tycks vara fullkomligt skyddat ifrån? Jämför

Visa vid härden.

Av
GUSTAF ULLMAN.

*Nu flammor som skönast vår brasa.
Den sjunger om skymningens ro.
Fast viddernas stormbyar rasa
som häxor och vina och sno
i harm kring vårt fredade bo. —*

*Du sitter så sällsamt förtegen.
I lågornas fladdrande dans —
vad ser du, min älskade egen?
Allt vackert och ljuvligt som fanns
får drömlivets skälkvande glans!*

*Du ler blott och nickar: — "härinte
vi arma och ensamma två
förgäta vart sargade minne
av dagarna, tunga och grå. —
Gud signe vår ensliga vrå!"*

dem bägge, skilda från äktenskapets santkion! Då först ser man hur dessa två biologiska företeelser på olika sätt accepteras i och för sig.

Vartenda dygn, året runt, jorden runt, vaka mödrar över små barn. Varenda natt jollra och pyssla mödrar med småttingar för att de skola må väl och hållas vid liv. Moderligheten tjänstgör som en värmeledning i ett oeldat universum. En enda årgång likgiltiga mödrar och mänskligheten vore slut.

Ur moderligheten kom föräldrassinet. Ur föräldrassinet kom känslan för gemensamt väl. Den känslan skattas nu som kulturens blomma. Det är ej underligt, att mången står undrande och spörjande efter den verkliga anledningen till moderskapets förnedring. Forskningen har hittills ej lämnat någon definitiv förklaring på denna gåta.

I avlägsna delar av vårt land hålls ännu den uråldriga seden "kyrktagningen" i bruk. Den betyder, att barnsörden är en kvinna orenande tilldragelse, efter vilken hon först genom bön kan återinträda i sina rättigheter som medlem av kyrkosamfundet.

Moderskapets villkor under patriarkatets kulturskede ha varit hårda, det torde icke kunna bestridas. Är hårdheten möjligen en hämnd för något, som gått förut, ett maktmissbruk, som vi icke ännu känna?

Det är lugnt att veta, att moderskapet, om det på nytt skulle få någon makt i världen, är ur stånd till att i sin ordning hämnas. Den eviga Eva skulle vara vansinnig, innan hon hämnades på sina egna barn.

Men intet undergår just för närvarande en sådan förändring som synen på moderskapet. Man börjar ana moderns betydelse. Fadern stiger ned från sin piedestal och talar till modern som en likaställd i risk och ansvar. Det kommer kanske ej att dröja länge, innan staten tackar modern för att hon godhetsfullt gör sig besvär att skänka staten medborgare? Modern sitter inne med avgörandet. Genom henne som medium sker allt. Utan hennes frivilliga medverkan ingen vidare förnyelse.

Men låt oss ej hoppas på något matriarkat! Mot det något dunkla ljuset av en ovisst framtid ser jag Eva, Kains och Abels olyckliga moder, söka en väg ur kaos. Maktens väg är det icke, utan vishetens, för att äntligen en gång komma undan brodermordens era. Patriarkatets skede har visat tillräckligt, att maktens väg är krigets väg.

Den makt som heter rättvisa kan dock aldrig bli för stor.

Tankarna återgå till Georg Brandes. Hur skulle han ha ställt sig till ett förslag, att moderns namn går till sonen och faderns till dottern? Vore ej detta ett steg mot hans önskemål?

Fordom var modern ensam namngivande. En sådan sakernas ordning var orättvis. En liksidig fördelning av rätten att ge namn i arv bör eftersträvas. Då löses knuten enligt den linje, naturen sägs anvisa i sin metod för egenskapernas bevarande. Då skulle släktnamnen fortsätta i en sicksacklinje in i framtiden och ge lika möjlighet åt pietetsfulla efterkommande vid vårdandet av stamtavlorna.

Samtidigt bleve både faderskapet och moderskapet respekterat, samt, trots två namnlinjer, alla barn delaktiga av en enhetlig och likt döden respekterad tillblivelse.

FRIDA STÉENHOFF.

ETIKETTEN SOM SKYDDSSÄNGEL

KAN EN MIDDAG VARA FULLSTÄNDIGT MISSLYCKAD?

ÄNNU VILAR EN FLÄKT AV STORHETSTIDENS ande över vårt svenska folk, och sällan märker man detta bättre än när vi inbjudas till fest till middagar i våra större representativa familjer, såväl i städerna som på slotten och de större herrgårdarna. Rummen äro upplysta, tjänarna talrika och påpassliga, mat och dryck tilltaget i rikligt mått och i de allra flesta fall mötas vi av ett överflödande hjärtligt välkommen.

Vi stiga in i salongen, hälsas av värdfolket och av festklädda, glada medmänniskor. Vi ta emot den erbjudna smörgåsen och snapsen eller cock-tailen och känna oss genast hemmastadda och ändock, vad vi sällan erfara i våra hem, fullständigt sorgfria. Dörrarna slås upp till matsalen, herrarna bjuda armen, man tågar till bords under högtidlig tystnad. Matsalen är stor, lagom och diskret upplyst, duken är bländande vit, bordet dignar under sköna bordsuppsatser, blomster smeka ögat. De på förhand noga bestämda platserna intas, och en välbehövlig ro sänker sig över den brådsnkande nutidsmänniskans själ, telefonen är bannlyst och morgondagens oro lämnad att taga vara på sig själv. Längre varar icke detta tillstånd; konventionen fordrar offer av människans inneboende lättja och dessutom tillhöra vi sällskapsdjurens släkte, och såvida vi inte äro på något sätt defekta, ha vi en obetvingelig lust att meddela oss med varandra. Ett sakta sorl uppstår, när vi börja tala med våra grannar, sorlet växer i styrka intill dess att värden genom att knacka i sitt glas, äskar tystnad och i eget och sin hustrus namn hälsar gästerna välkomna. Som om det vore nödvändigt, när man redan vid inträdet känt värdfolkets goda avsikter i luften! Jo, detta är nödvändigt, ty det är ett gammalt svenskmännabruk, äldre till och med än vår Storhetstid. Tystnaden varar icke för beständigt; samtalen återtas, sorlet växer på nytt i styrka. En diskussion öppnas kanske tvärs över bordet, åsikter försvaras och bekämpas; ett bullrande skratt överröstar sällskapet; ett gott skämt framkallar en samhörighetskänsla mellan personer, som kanske mötas för första gången. Sluter man ögonen kan man ofta tro sig försatt till en 1600-talets bankett; rätterna växla på samma sätt, rikligt och det bästa huset förmår, glaset fyllas och tömmas... Gästerna hälsa varandra högtidligt med den fyllda pokalen i handen; konversationen är ömsom styv och stel, ömsom fri och bullrande... Men allt går efter viss ritual, efter den s. k. Etiketten.

Usch! Etikett och styva former! Som om dylikt passade i vår tid, utbrister den moderna människan.

Ursäkta, intet är så nödvändigt i omgätnget människor emellan som vissa givna former, och vad Etiketten beträffar, så är den sannerligen de goda middagarnas Skyddsängel utan vilken tonen i sällskapslivet aldrig får sin rätta bouquet, ja, jag drar mig inte från att gå så långt, att jag vågar påstå, att sällskapslivet utan vissa former för sitt varande är lika otänkbart som filosofi utan tankeverksamhet; även i de enklaste samhällsklasser, t. ex. vid danser på

Fullständigt misslyckad kan aldrig en middag bli, säger fru Sigrid Stjernsward. Genom värdfolkets takt och rådighet uppklaras nästan alltid de mest tilltrasslade situationer. Men om den saknas — — Här nedan ges några exempel på olyckstillbud vid middagar.

logen förekommer liksom inom de allra fristaste kretsar en viss form för samvaron.

En middag är ytterst sällan misslyckad, ty, som det franska ordspråket säger: celui qui donne à diner, a toujours raison; festen måste skärskådas från flera synpunkter, innan man vågar kalla den misslyckad, men när detta unika fall inträffar, kan man så gott som alltid leda orsaken till försyndelser från etiketten, vare sig värdfolket, gästerna eller tjänstefolket ha den begångna synden på sitt samvete.

Ett ungt par hade sin första middagsbjudning för några av mannens närmaste överordnade, vilka genom en händelse voro ogifta, samt två damer från landsorten. Först serverades snaps och små smörgåsar i salongen; första rätten var klar buljong, vilken är en stor delikatess, när den är väl lagad, men som sällan skattas av herrar, sedan följde hummer naturel, som också är ganska gott, men föga mättande. Och så följde den unga värdinnans stolthet: en väl stekt di-lammsadel, vilken ju innehåller all ljuvlighet, men som inte är stor. En kall kåre gick över värdinnans rygg, när hon dividerade gästernas antal med den lilla sadelns yttinnehåll! Tänk, om

den inte skulle räcka. De två damerna serverades naturligtvis först, och de voro av naturen begåvade med en välsignad aptit; minst en fjärdedel av steken stannade hos dem! Herrarna tog för sig med moderation, värdinnan själv satt och petade på en liten bit skinn, hon såg snäll och älskvärd ut, men i sitt hjärta hyste hon mörka och bittra tankar emot sina väninnor och deras matlust. Steken bjöds om, och värdinnans fasa steg som temperaturen hos en febersjuk! De unga damerna voro fullständigt oberörda av rättens knapphet, sadeln var härlig och de innehade den bästa matlust; de skrapade åt sig ännu en stor portion! Därefter följde sparris och glace. Antagligen voro herrarna ganska hungriga, när de stego upp från bordet, men vi kunna ändå inte dela värdinnans uppfattning att detta var den mest misslyckade middag man kunde tänka sig, ty värdfolket voro älskvärda, damerna mätta och belättna, herrarna prisade i sitt stilla isne ungarstämningen; alla, utom värdinnan, voro fullständigt nöjda med sitt liv och sin dag.

Tolv damer voro förleden inbjudna till middag här i Stockholm, och familjens gamla kokerska var per brev anmodad att infinna sig och visa fram sin kulinariska kunskap. Den utsatta dagen var inne, och hon hade ännu inte svarat, och man visste inte, om en annan hjälptrupp skulle inkallas. I det ena fallet skulle det vara en matsedel, men om den andra damen inträdde i tjänstgöring, vore en annan mera önskvärd. Värdinnan började möblera om i sin nyinflyttade våning, och märkte inte, hur tiden försvann. Klockan visade på två, och ännu syntes ingen Anna till! Husets dotter ringde efter en bil för att förska efter den ena eller den andra av de eftersträvarvärdade damerna, då Annas ljuva stämning hördes i köket. På ivrig förfrågan, varför hon kom så sent, förklarade den goda Anna sävligt, att hon kom för att hälsa på herrskapet och brukade aldrig gå på visiter före klockan två! Hon hade flyttat och aldrig fått något brev! Maten fick ögonblickligen anskaffas... Allt var gott och väl ända tills klockan blev närmare halv sju, middagen var klockan sju, när Anna förklarade, att hon inte kunde finna buljongen! Där fanns ingen soppa! En soppa eftertelefonerades i en fruktansvärd hast, den kom tillsammans med gästerna, och situationen var räddad. Om ingen affär varit öppen, vad skulle värdinnan ha gjort? Lätsats, som om det aldrig varit hennes mening att bjuda på soppa! Så enkelt är det.

En verkligt misslyckad middag! Jo, det hände en gång för många år sedan, att ett ungt och nygift folk hade stor middag för tjugufyra personer. Värdfolket hade sin plats på mitten av det långa bordet, och vid vardera bordsändan placerades värdens bröder, vilka icke gillade sin brors äktenskap. I början av middagen förmärktes intet annat än att de två unga herrarna voro på exceptionellt dåligt lynne, men som detta inte var något ovanligt, brydde sig ingen om detta. Champagnen ser-

(Forts. sid. 189.)

I S:t Olai kyrka i Norrköping sammanvigdes nyligen löjtnanten i f. d. Kronprinsens husarregementets reserv greve Shering (Ted) Wachtmeister, Näs, och fröken Adrienne De Geer, dotter till kaptenen i f. d. Andra livgrenadjärregementets reserv Wilhelm De Geer, Norrköping, och hans maka, född frih. Funck. (Lindelöw, hovfoto.)

Ekströms

Fästmjöl

Orebro Kem. Tekn. Fabrik

BARN GÖR I BY SOM HEMMA VANT

ÄRO VI SÅDANA I VÅRT HANDLANDE?

Chatham håller här upp en spegel för oss där vi kunna se våra olater. Butikskultur är också kultur och en mycket nödvändig ingrediens i det moderna livet, så att det kan glida utan friktion.

Att Tränga sig fram

Att konkurrera med annan kund

Att plirta med biträdet är opassande

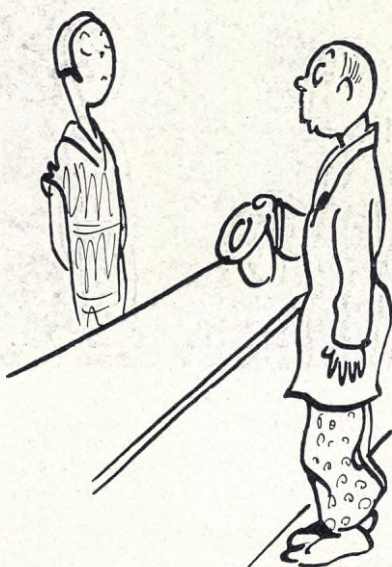
men kan tolereras om man är ensam kund.

Telefonkund bör ej gå före andra kunder.

Barn bör ej få vänta i onödan och artighet visas även enkelt klädda kunder

Det ideala biträdet.

"Här går stigen, här går färden
högre och friare än eljest i världen — —"

Stockvedsbrasan på den öppna spisen flammade och brann. Den kastade ett varmt sken över det trevliga rummet med de gamla vackra möblerna och rikedomerna av böcker, tavlor och bonader. Den lyste också på alla de unga människor, som efter att hela Guds långa dag ha susat fram på skidor, långpromenerat eller på annat sätt dyrkat solen, naturen och friheten, nu bekvämt halvlägo kring elden, andlöst lyssnande till sången här ovan, som med härligt mörk, varm och klar stämma sjöngs av värdinnan och ägarinnan till detta hemtrevliga herrgårdspensionat.

Det vänliga gula ljuset fladdrade även över värdinnans silvervita hår och fina gamla ansikte, och jag måste förvåna mig över, hur detta ansikte var liksom genomstrålat av ljus, godhet och glädje. Det låg ett sällsamt skimmer över det, som sannerligen icke kom från elden och icke heller från de bleka förvarstjärnorna därutänför, — utan måste komma inifrån.

— Vilket underbart gammalt ställe, tänker du, inte sant, sade min vän småleende, då sången tystnat, och värdinnan gått ut för att på sitt vanliga hjärtliga och älskvärda sätt ta emot några nykomlingar.

— Just det, svarade jag. Men först och främst tänker jag vilken förtjusande värdinna. Livlig, spirituellt, glad och humoristisk. Och samtidigt detta vissa något, som kommer en att förstå att hennes liv icke varit någon dans över rosor och liljor.

Jo, en gång, då hon ännu var den vackra härskarinnan på en stor gammal herrgård med vidsträckt ägor och massor av underlydande.

Men så blev det den gamla, gamla historien. Ett för högt levnadssätt, ett strålande nöjesliv,

"Med två tomma händer"... Här skildras ett kvinnoöde, visserligen inte alldeles enastående, men lyckligtvis mera sällsynt. Sällsynt är också den kraft, som mötte ödet och besegrade det.

dyrbara vänner, borgensförbindelser till höger och vänster, "hedersskulder". Och den lika gamla historien om hustrun, som helt och hållet lämnas utanför mannens affärer. Ända till den dag ställningen blev alltför ohållbar, och han med en stor gest grep revolvern och med ett välriktat skott "hjälmmodigt" klarade sig själv undan till fjärran sällare jaktmarker men lämnade en kvinna med fem små barn att ensam reda upp de otroligt tilltrasslade affärerna. Gården, hela det förnäma gamla hemmet, alltsammans måste säljas för att betala mannens skulder och i görligaste mån rädda hans namn och rykte.

Sällan ha väl några händer varit så tomma som denna stackars kvinnas nu voro. Men hennes hjärta var fyllt av en oändlig kärlek till barnen. Kanske var det den kärleken, som höll henne uppe och hjälpte henne fatta beslutet att göra det bästa möjliga av livet.

Några av de forna umgängesvännerna hjälpte henne till ett lån, och så hyrdes till en början den här gamla gården, som förut använts till förvaltarebostad vid bruket, men nu råkat i förfall och vanvård och mest liknade ett gammalt spökslott eller kråknäste. De myndiga bolagsherrarna tyckte synd om den unga änkan och lät henne hyra "kråknäset" för en relativt billig penning. Återstoden av det lilla kapitalet förvandlades till ytterst enkla men smakfulla möbler och andra förnödenheter och den firade festdrottningen förvandlades i sin tur till en energisk, målmedveten kvinna, som med friska krafter från morgon till kväll utan hjälp arbetade och fejade i "kråknäset", tills detta slutligen såg riktigt trevligt ut både invändigt och utvändigt. Med god vilja, god smak och gott humör kommer man nämligen långt även med de enklaste medel. Gården hade ju också ett underbart vackert läge. "Kråknäset" såg inbjudande ut, inte längre för kråkorna kanske, men för andra "sommarfåglar", utjäktade stadsbor, semesterfirare och sportmänniskor. Elever i hushåll antogs också, speciellt på vintern, när gästernas antal inte var så stort.

Och så blev det för denna modiga lilla kvinna att gömma de egna svidande sorgerna och förödmjukelserna djupast i hjärtat, stänga till om dem med sjudubbla lås och ligga i och arbeta nästan utan avbrott under dygnets alla timmar för att hinna med allting och få inkomster och utgifter att någorlunda gå ihop. Med hart när otrolig arbetsamhet och ihärdighet och den största sparsamhet för egen del lyckades det henne dock att klara alltsammans, till en början så gott som utan hjälp. Och nästan det bästa är, att hon genom tusen olika motigheter, sorger och besvärligheter också lyckats klara sitt glada humör, sitt goda hjärta och sitt vänliga leende. Naturligtvis är det mycket just tack vare detta, som gästernas antal ökas år från år, och stället blivit mer och mer känt. Alla måste ju trivas här. Det är inte ett pensionat man kommer till, det är ett hem, ett gott och vackert hem,

dit man alltid längtar att få återvända. "Kråknäset" är inte något kråknäste längre, det är ett förtjusande gammalt ställe. Och inte tillhör det heller numera det där bruksbolaget. Med huvudbyggnad, flyglar och park har det slutligen övergått i den kvinnas ägo, som en gång för länge, länge sedan med två tomma händer och fem faderlösa barn drog in i de låga rummen. Många av de gamla kära möblerna och konstskatterna från det forna hemmet ha så småningom kunnat återköpas. Byggnaderna ha restaurerats, utan att därför något av den ålderdomliga stämningen och poesin förstörts. Vi ska hoppas, att till och med ett och annat trevligt gammalt spöke lämnats kvar. Och nog går det lika bra att flirta i mänskenet i parkens hemlighetsfulla dunkel, fast den inte är så vanvårdad och inte fullt så pittoreskt vildvuxen som på den tiden. Av de fem små barnen har det blivit präktiga män och kvinnor i aktade ställningar, vilka intill sin levnads slut med tacksamhet skola minnas den modiga lilla mor, som genom sin uppoffrande kärlek, sin enorma arbetsamhet, sparsamhet och klokhet lyckades ge dem samma goda uppfostran, som de skulle fått, om det rika herrgårdshemmet förblivit deras. Äldsta dottern står just nu i begrepp att övertaga pensionatsrörelsen, och hos henne skall modern efter ett långt livs mångskiftande mödor njuta sin ålderdoms välförtjänta otium...

Här tystnade min vän. Tysta och tankfulla gingo vi ut i kvällens kyliga friskhet. Från fjärran blå åsar kommo vindarna farande, och när de sakta drogo fram genom björkarna på höjden, vilka stodo som en skyddsvakt kring gården, tyckte jag mig förstå deras sång. Det var ju densamma, som jag nyss hört sjungas där inne vid det flammade eldskenet.

TRAVELLER.

I Uppsala domkyrka sammanvigdes nyligen tjänstemannen i A.-B. Hakon Swenson i Västerås Gustaf T. Rooth och fröken Ingrid Fredrikson, dotter till verkst. direktören i Henrik Gahns A.-B. Emil Fredrikson och hans maka, född Wennström. (Ellen Claeson, foto.)

Bröllop har nyligen firats i St. Ansgars Kirke i Köpenhamn mellan med. d:r Edmond Lebis, Domfront, Frankrike, och fröken Stina Stjerna, dotter till civilingenjören J. C. Stjerna, Hälsingborg, och hans maka, född Holmström.

Silkestvätt — — — kallt vatten och TROLLTVÅL

GAMMAL HERRGÅRDSKULTUR

DET SCHULZENHEIMSKA HEM-

Fröken Eleonore von Schulzenheim.

Salongen med de berömda miniatyrmålningarna. Sergels miniatyr av David v. Schulzenheim i mitten.

PÅ STUREPLAN FLAMMA LJUSREklamer. Människor, bilar och bussar rusa om varandra i den disiga kvällen och Kungsgatans skyskrapor ge Broadwaystämning åt den typiska Stockholmsbilden. I det stora Bångska huset Stureplan 2 lyser det ur alla fönster i fjärde våningen med ett varmt sken, som kommer den frusne vandraren att längtansfullt se upp mot den upplysta fönsterraden, vilken inte ljusannonserna lyckats fördunkla. För stockholmaren som känner sin stad och dess invånare, är den fönsterraden välbekant. Han vet, att därinnanför möter honom en gammal herrgårdsidyll mitt i storstadens jäktande liv. Baron och fröken von Schulzenheims hem blir en allt större sevärdhet allteftersom det gamla försvinner och modernismen blir allena rådande. Att förflytta en vestmanländsk herrgård till en stockholmsvåning är ett vanskligt företag och att i den nya omgivningen medföra den gamla herrgårdsstämningen förefaller nästan outförbart. Gammal och ny tid har svårt att förenas och kontrasterna bli ofta bizarra. Fröken Eleonore von Schulzenheim är en av de få, som lyckats, och den stora våningen där hon och hennes bror baron Carl von Schulzenheim bott i över trettio år, är ett påtagligt bevis på att herrgårdskulturen kan bevaras även i en storstadsvåning. Kontrasten mellan gammal och ny tid smälter här samman till en harmonisk enhet, där varje sak berättar ett stycke svensk historia.

Redan i tamburen ser man snidade skåp och gammalt tenn. I stora salongen med utsikt över den breda Kungsgatan sprakar en munter brasa; på väggarna hänga familjeporätt i dubbla rader; bland möblernas stela empire och buktande rokokostå stoppade länstolar från adertonhundratalets mitt. I kronan brinner ljus och fram-

Ett hörn av stora salongen med tavelsamlingen. (Holmén foto.)

Mitt i staden ligger som en oas ett gammalt hem med traditioner från svenskt stormansliv på våra herrgårdar och här skildras det med sina minnen.

för Rörstrandsbordet står baron von Schulzenheim och blandar bål i en praktpjäs av Mariebergsporslin.

Över soffan på ena långväggen hänger en miniatyrsamling, som baron v. Schulzenheim med rätta är stolt över. Där ser man i mitten Sergels medaljong av baronens berömde anfader David Schulz von Schulzenheim. »Han var en lärd och berömd man», säger värdinnan, fröken Eleonore von Schulzenheim, »han var professor vid Upp-

sala akademi och den förste läkaren vid det 1759 inrättade frimurarbarnhemmet i Stockholm. Därtill var han kungens förste archiater och den läkare som införde koppymningen i Sverige. Där är han både som ung och gammal», fortsätter fröken von Schulzenheim och pekar på två porträtt i tavelsamlingen. Det ena föreställer en yngling med pudrade lockar och gustavianskt penslade ögonbryn — det andra är samme man på äldre dagar, överhöljd av heders-tecken. »Vi Schulzenheimar tillhöra en läkar-släkt», tillägger fröken Eleonore småleende och visar på ett annat porträtt. »Det är den förste Schulzenheim, som då hette Schulz och kom över till Sverige och blev regementsfältskär vid Carl XII:s Dalrege-

I EN STOCKHOLMSVÅNING

MET MITT I STOCKHOLM.

Presidenten och arkiatern David v. Schulzenheim.

mente. Han var den som vid träffningen i Beresina räddade livet på kungens käraste följeslagare »lille prinsen», vilken under slaget erhållit en kula i höften, som Jacob Schulz opererade bort. När kungen vid Pultava blev sårad i foten var det Schulz och livkirurgen Neuman, som skötte det elakartade såret. Bland alla de svenska officerare, som kort därefter tillfångatogs i Perewoloczna, var även Jacob Schulz, och under sin nioåriga ryska fångenskap förhördes han personligen av tsar Peter i »medicinska kansliet». När han sent omsider blev utväxlad mot två ryska majorer, började han omedelbart tjänstgöring som Carl XII:s livkirurg och medföljde kungen till Fredrikshall. Fröken von Schulzenheim berättar om de olika porträtten av sina förfäder, och de ha nästan alla varit berömda män, som gjort en insats i Sveriges historia. Själv är fröken Eleonore von Schulzenheim genealog och konstännare, men framför allt ägnar hon tid och intresse åt den gamla herrgårdskulturen, som alltmer börjar höra det förgångna till.

— Det är framför allt kärleken till färdernejorden, som givit Sverige män, vilka med svärdet värjt sitt land, skapat historia och tagit upp fädernas mantel för att kämpa för nya mål och nya segrar, anser fröken von Schulzenheim, och när de gamla gårdarna försvinna, då är också grunden borta.

Fröken Eleonore talar om sitt barndomshem, Vestlandaholms herrgård i Västmanland. »Hit är den nu förflyttad», säger hon och visar med handen utåt den stora våningen. Vi gå genom matsalen med sina porträtter, fajanser och gammalt silver. I en fönstersmyg hänger en 1700-tals lykta med ett talgljus och på väggen sitter en underlig barometer av glas fylld med vatten. »Den är säkrare än den modernaste uppfinning», säger baron von Schulzenheim och knackar försiktigt på det sköra glaset. I ett rum med hyllor från golv till tak är Vestlandaholms bibliotek inrymt och i långa rader stå böcker med mörka skinnband. Invid salongen ligger ett förmak med gu-

Matsalen.

stavianska möbler, kopparstick på väggarna och fönstret fullt av blommande växter.

Får man värdinnan att visa köksdepartementet i denna herrgårdsvåning, upplever man en sannskyldig överraskning. Det är som att komma in i ett museum: kopparkärl i alla storlekar och fasoner, gamla mått och vikter, nödvändiga redskap för storslakt och ljusstöpning.

— Jag är en stor beundrare av hemslojd och allmogemöbler, säger fröken von Schulzenheim. Jag har hela vinden full med samlingar — ty här nere i våningen passa de ej precis, tillägger hon och visar på en brudbänk från Dalarna som fått en anspråkslös plats i det stora köket.

Det skulle taga timmar i anspråk att gå igenom samlingarna i herrgårdsvåningen vid Stureplan — och det blir endast en flyktig överblick av detta äktsvenska gamla hem mitt i storstadens hjärta. Baron von Schulzenheim ropar inifrån salongen att »bålen är färdig» och med en silverslev håller han upp den i låga kristallglas. Om sig själv vill ej baronen berätta. Alla, som känna honom veta ändå vilken förnäm representant den gamla släkten har i Carl von Schulzenheim och vilken insats han gjort i statens tjänst.

Brasan sprakar, ljusen skimra i kronans prismor och i sina ramar sitta de allvarliga

Stora salongen åt Stureplan.

gamla porträtten i rustning eller stångpiska, förevigade åt eftervärlden av kända konstnärer.

På Stureplan viner en bitande nordan och snön faller i täta flingor. Men hos Carl och Eleonore von Schulzenheim glömmes man staden därutänför, när baronen bjuder på bål efter ett gammalt recept från Vestlandaholm.

BIRGIT TH. SPARRE.

T O N Å R E N S B E K Y M M E R

H U D D E F E K T E R, S O M K U N N A U N D V I K A S.

— NEJ, JAG VILL INTE GÅ.

— Det är klart att du skall gå. Det blir säkert roligt, och du som tycker så mycket om att dansa. . . .

— Ja, men jag vill inte gå — som jag ser ut. . . .

Denna dialog är nog inte obekant i familjer med ungdom, manlig och kvinnlig, i 14-15-årsåldern. Och "som jag ser ut" innebär, att vederbörande kommit in i den trista perioden, då de flesta ungdomars hy blir finmig och fnasig och kvisslig och ful.

Få unga undgå detta sitt öde, och det kan tyckas vara ett obetydligt bekymmer — det går ju över. Men tack vare en faktor är det inte ett bekymmer att ignorera. Faktorn är, att dessa tecken på begynnande vuxenhet alltid uppträda just i den åldern, då den lilla människan börjar upptäcka, att hon har någonting som kallas utseende. Och lika plötsligt upptäcker, att detta utseende är något mycket viktigt och mycket intressant. När då dessa finnar och pormaskar och andra huddefekter börja uppträda, kan hon eller han bli rent desperat — de tro, att alla se på dem och enbart se detta på dem, och de isolera sig och vägra visa sina kanske riktigt söta ansikten i sällskap. Det kan komma någonting av mindervärdighetskänsla i deras tankekretsande kring den egna fulheten, som kan göra stor skada. De bli besvärade och tafatta och ha aldrig riktigt roligt i sitt sällskapsliv, och det hela slutar med: jag önskar att jag inte hade gått.

Frågan är alltså: vad kan man göra åt detta?

— Djupast sett är det en dietfråga, svarar

Det kan tyckas en obetydlighet, men för den unga flickan eller pojken är det viktigt nog: den trista period i övergångsåldern, då hyn blir finmig och ful. Obehaget är dock relativt lätt hjälpt och här lämnas några råd.

doktor *Andrea Andreen-Svedberg*. I varje fall bör skötseln börja inifrån. Det hela beror på kroppens starkt nedsatta motståndskraft i de åren, alltså bör det inre motståndet främst stärkas. En pojke eller flicka i den s. k. finn-åldern får inte äta mycket salt eller starkt kryddad mat, inte leva på svenska älsklingsmaten kött. Han bör undvika kaffe och alkohol, och sötsaker, bakelser och choklad, är ungefär det olämpligaste som kan tänkas.

Återstår vad de böra äta: *grönsaker och frukt*. Så mycket som gärna är möjligt. Dessutom finns ett medel, som kan vara mycket bra och i varje fall inte skadar: att äta jäst. Jästen innehåller B-vitaminer, som äro infektionshämmande. Nota bene, färsk jäst, och inte i jättedoser. Amerika, som har en del vettiga idéer, har i sin marknad släppt ut små trevliga jästpaket som köpas i mängder. 5 gram om dagen och regelbundet — det hjälper.

En av våra skickligaste hudexperter tar ordet när det gäller den rent yttre skötseln av den otrevliga pubertetshyn.

— Ett litet barns hy skall ha tvål och vatten och sol och luft — mer invecklat är det inte. Så kommer den åldern, då hela kroppens organism ändras. Därmed följer, bland mycket annat, att hudens talg- och svettkört-

lars produktion ökas och även att hudens bakterieflora växer.

Ur detta kan två huddefekter uppstå. Båda kallas seborrhé men den ena är fet och den andra torr. Av den feta blir huden röd och flottig och får pormaskar och finnar, som infekteras av bakterier i själva huden. Av den torra uppstå en mängd eksemliknande gulröda fläckar i ansiktet, på halsen, axlarna och bröstet, och, i form av mjäll, på hårbotten.

Hur skola då dessa två huddefekter skötas? Ungefär på samma sätt: främst genom ordnande av dieten — man märker bäst vikten av matfrågan därav, att de flesta ungdomar ha bättre hy på sommaren — grönsakerna. Plus solen och luften.

Därnäst kommer kroppsrörelse med sport och gymnastik. I det sammanhanget kan man också beröra 16-17-åringarnas rökning. Den skadar knappast hyn direkt, men indirekt därigenom, att de dels förlora intresset för ordentlig mat, dels vistas mer i rökiga rum än i friska luften.

Den lokala behandlingen följer därnäst. Småbarnsregeln: tvål och vatten — en bra tvål och varmt vatten på kvällarna, med kall dusch efteråt. Enkelt och effektivt. Renlighet — något annat behövs inte, för så vitt infektionen inte stiger över alla gränser, då bör en läkare ingripa.

Dessa enkla regler med ty efterlevnad äro alltså nog för att bemästra tonårens finnhets. Men så länge flickorna pudra sig tjockt och mycket och länge och pojkarna äta ansjovis och roquefortost och äro rädda för vatten — que faire, som fransosen säger.

BANG.

H E R R O C H F R U T A P P E R M A N

E T T G A M M A L M O D I G T Ä K T E N S K A P.

JAG SITTE OCH LÄSER VAGABONDES krönika i Idun n:o 5 om skilsmässor och tänker på den predikan av Svea Rikes ärkebiskop, som givit anledning till densamma; hur den kom som en frisk vind, som en härold för en ordentlig köldknäpp, behövlig, ja, nödvändig för att i någon mån kunna ta död på det myller av farliga bakterier, som länge fått frodas så gott som i fred.

Enkelt och klart, som det är hennes vana, formulerar Vagabonde i sin krönika några av budorden rörande äkta makars skyldigheter mot de barn, som de satt i världen. I de buden finns det — dess bättre — ingen plats för det själviska "jag", som kommit så mången make och maka att fordra sin personliga lycka på bekostnad av sitt barns. — — —

Då för något mer än ett år sedan den kända målarrinnan, fröken Anna Billing, gick ur tiden, var det inte bara den trängre kretsen av släkt och vänner som kände, att det stora tomrum, hon lämnat efter sig, icke av någon skulle kunna fyllas. Man frågade sig hur hon räckte till för allt och alla; vad det var som gjorde henne framför många andra så avhållen; varifrån hon fick denna kroppens och själens spänstighet, som tillät henne — hon var vid sin död nära åttio år gammal — att komma med glädje och levnadsmod till envar, som behövde henne.

Kanske ligger svaret i de små gulnade blad, som fanns bland den hädangångnas papper, ur vilka några brottstycken här skall ges.

Då Anna Billing, som var dotter till landskapsmålaren Lars Teodor Billing och operasångerskan Elma Billing, f. Ström, skulle fylla 1 år, reste föräldrarna med den lilla från Stockholm ner till Skåne, till farmor, fru Annette Billing, f. Schmidt, för att fira födelsedagen.

Farmor, som tydligen satte stort värde på detta besök, skaldade:

"På lilla kära Anna Svenborgs 1: sta födelsedag den 28 maj 1850.

Wälkommen du ängel från Norden,
Till Farmor för att fylla år.

Finns större sällhet här på jorden
än då jag dig i famnen får.

Du är för späd, att kunna ana,
Hur kär du är för mig,
Men Far och Mor med ömhet mana,
Dig till att älska mig.

Gud låte dig få länge stanna
Hos dem till tröst och hjertlig fröjd:
Du älskade, du lilla Anna,
Då se de lyckan i sin höjd.

Meningslöst men ömhetsfullt af gamla Farmor.

1864 kommer farmors sista födelsedagsbrev till barnbarnet. Det är en darrande hand, som fört pennan, stilen är nästan oläslig. Brevet innehåller endast några ord — den gamlas välsignelse. Tio dagar därefter står Anna Billing, då 15 år gammal, vid sin farmors dödsbädd.

Den 10 oktober 1863 har Theodor Billing skrivit till sin fjortonåriga dotter nedanstående för hennes utveckling och livsföring så betydelsefulla råd:

Till min Dotter.

När pennan i min hand jag tar,
För att dig dessa rader giva:
En känsla själen genomfar,
Som ord ej kunna rätt beskrifva.

Det rum du i mitt hjärta har,
Blott en i lifvet med dig delar!
Din mamma platsen innehar,
Och jag er båda där förenar.

Se där min rikedom, mitt allt!
Ej bättre jorden mig kan giva:
Och till dess döden gör det kallt,
Ni komma ock att där förblifva.

Du står nu midt i ålderns vår,
Då allt i rosenrött sig kläder:
Men denna tid så snart förgår,
Som nu dig fröjdar, nu dig gläder.

Ack! njut den nu — men — med förstånd
Så räcker den så mycket längre:
Och glädjen då först har bestånd,
Fast vyerna kanske bli trängre.

Om lyckan icke är dig blid,
Så låt dock aldrig modet falla:
Hon svekfull är — då häldre lid,
Och Herrans bistånd till dig kalla.

Se framtiden ej mörk min vän!
En högre makt den ordnar, leder:
"Tro Gud om godt", och Han är den,
Som nog det bästa dig bereder.

Döm icke hårdt din broders fel,
Haf öfverseende med andra:

(Forts. sid. 190.)

Hjärtan i drift. Av Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

"VAR DET NÅGON POST?"

"Bara tidningen."

Fru Gertrud Gran hade inte väntat varken brev eller paket. Med en snabb rörelse sträckte hon ut en liten, rätt knotig hand för att nappa åt sig budet från yttervärlden. Visserligen hade hon det mesta av dagen till sin disposition, men en outrotlig livlighet fanns (om också behärskad) kvar i hennes väsen, trots den kapon en enförmig tillvaro och ett söcknigt, monotont äktenskap påtvungit henne. Gran var banktjänsteman i det stora malm-bolagssamhälle, som växt upp i den norrländska ödemarken. Allt sedan Gran för tjugu år tillbaka gifte sig, hade de haft samma bostad, en liten, dragig villa, belägen så att alla vindar ven obarmhärtigt omkring den, men till gengäld fingo de det första vårsolsskenet och de sista flyende strålarna, innan den långa, sollösa tiden kom. Ingen kunde vara plikt-trognare mot dagens gärning än Gran. Punktligt på slaget nio, tog han rock, hatt och käpp, nickade vänligt åt hustrun samt begav sig ut på den trånga verandan, där han knackade på barometern och tittade på termometern. Ibland om vintrarna frös kvicksilvret, då skakade Gran bekymrat ogillande på huvudet, drog upp pälskragen och körde med händerna längre i fickorna än eljest. Som en gammal sägen berättades det från Grans och samhällets samtidiga, nu avlägsna ungdom, att Svante Gran varit en riktig friskus, vilken spritt samhällets rykte vida omkring som ett av de muntraste och nöjeslystnaste i hela Norrland. Teatersällskap drog dit och fick både fulla hus och bullrande fester efteråt, föreläsare angav platsen som ovanligt vaken, turister uppsökte den med förkärlek och dansen tråddes intill dager ljusa. När Gran blev den stadgade person han nu var, kunde kanske ej exakt uppges, dock höll man före, att det sammanhänge med ett visst slädparti, då han kört för en strålande skönhet, en brukspatronsdotter. Hans bästa vän kände till, att Svante ämnade använda släturen till frieri och hade avrått. Emellertid torde rådet ej följts. Gran erhöll en korg. Föremålet hade nämligen skänkt sitt unga hjärta åt en berömd operasångare, Max Hernmarck. Gran blev en tungus och enstöring. När Gertrud som vikarie för teckningslärarinnan kom dit upp, fäste Gran sig vid henne.

Trots sin livlighet hade flickan något vemodigt i ögonen. En dag överraskade han henne när hon gick djupt inne i skogen och grät.

Hans egen stämning var sådan, att flicker-barnets tårar gjorde ett starkt intryck på honom. Dels var det höst, en mild, något tung-sint höst med dis över vidderna och skymning inne i skogen, dels befann sig Gran omedvetet i den kritiska ålder, då människor frukta ensamheten, därför att alla illusioner brunnit ner och livets gråa tomhet utbreder sig över själen som ett ökenlandskap. Frågan om anledningen till att hon grät blev kanske inte utredd varken då eller senare. Gertruds förtvylade snyftningar hade gällt en hjärtesorg av det slag de unga gömmer och ibland med ödets vänliga bistånd glömmes.

Hans fyratio år och hennes ungdom behövde varandra. Så har många äktenskap kommit till stånd. Att deras blev barnlöst gav det så småningom en inre torftighet.

Innan Gran ens hunnit ned för den branta backen, hade Gertrud satt sig till rätta med tidningen. Hon hade sin favoritplats vid fönstret åt söder, där en pryddig rad av hennes ömt vårdade krukväxter stod.

Yttervärlden hade under årens lopp kommit på ett nästan ouppnåeligt långt avstånd från Gertrud. De sällsynta gånger hon besökte en stad gjorde henne aldrig hemmastadd vare sig med de främmande människorna eller med miljön. Livshungrig hade hon kommit dit, otillfredsställd återvände hon till villan på backkrönet. "Vad skulle vi ute och göra", brukade Svante säga. Hon medgav, att frågan var berättigad. Allt mera sällan företogs några resor. Men aldrig öppnade fru Gran tidningen utan att hoppas på ett meddelande utifrån, vilket skulle beröra det förflutna, då hon levde.

Spalt upp och spalt ned läste hon. Födde, gifte, döde, Stockholmsnotiser, landsorts dito och först och sist, ivrigast, vad som hade med akademiska utnämningar att skaffa. Plötsligt ryckte hon till. Höll tidningen nära ögonen, avlägsnade den och såg på alla avstånd det-samma: Han skulle föreläsa här. Redan om fjorton dagar. Ämne: Folkvisdiktningens generella betydelse. Gertrud log, men det var ej åt utsikten att få åhöra en känd vältalare. Goda föreläsare var inte sällsynta, fastän hon just inte ofta kom sig för att gå på föredragen. Hans namn! Hans person, så nära efter de många årens skilsmässa. Fanns det en möjlighet för att den lärde och framstående professorn skulle känna igen henne? En flirt från ungdomstiden bara. Torvald Ulfsson, läste Gertrud namnet innantill, ehuru det stod ristat på de hemliga tankarnas plån. Sekun-

den därefter stod hon granskande framför spegeln. Knappast ett medelålders ansikte. Slang figur. Inte ett grått hårstrå. Spegel-bilden fick ett leende. Så flög hon bort till mannens skrivbord, där almanackans vita januariblad ännu var fräscht. Den trettionde. Där! Förbluffad stirrade hon på ett tydligt rött kors vid denna dag. Svante hade nyligen satt dit märket. Eller fanns det där i går, fastän hon inte observerat det vid damningen? Ett litet, glatt tecken var det i alla händelser. Hennes fingrar smekte rödkrits-strecken. Svante hade aldrig för vana att minnesanteckna med rött; ett ganska lustigt sammanträffande, att han gjort det nu.

Gertruds ögon fick ett drömmande uttryck. Så länge sedan det var... Den där dagen ute i skogen, då Svante på sitt sätt tröstade henne. Över vad? Över att hon varit ung och lättrogen? Över att hon var för själsskröplig att bära bördan av en besvikelse? Ack, om hon varit motståndskraftigare, så skulle hon nog inte möglat här...

En blommande begonia på middagsbordet, ren duk, rödvinsglas och brutna servetter. Gertrud hade så oöverlagt gått upp i sin helg-stämning, att hon ej reflekterat över makens förbluffelse, förrän han harklade och snöt sig som han brukade ute i hallen. Då fick hon hjärtklappning. Måste hon förklara? Det kunde hon inte.

Het om kinderna och i ögonen tog hon emot honom mycket närmare dörren än vanligt.

"God middag", hälsade han.

Gertrud nickade. Det måste väl vara inbillning, att hans röst hade mera klang än eljest? Lät på något sätt högtidsstämd.

När de satt sig till bords, skulle han enligt ritualen frågat: "Nå, var det något nytt i tidningen?" Dessutom borde han ha sagt ett eller annat om bordsdekoreringsen. Men tystnad.

Spänning. Undran. Oro. Frukta.

"Det var en nyhet i tidningen i dag."

"Ja."

Han strök sig förläget över den skägglösa hakan? Skar omsorgsfullt köttet i strimlor som åt en sjuk, i stället för att som vanligt skära stora, karlaktiga bitar. Gertrud märkte ingenting. Hon ville ha reda på, vad han läst i tidningen. Ett ögonblick hade hon frukat, att han genomskådat henne. Nu var hon lugn igen, ty han anade ju inte ens namnet på hen-

(Forts. sid. 190.)

TILL MINNET AV ALICE CERVIN

EN SÄLLSYNT GOD MÄNNISKA HAR GÅTT BORT.

DET FINNS I VÅR VÄRLD MÄNNISKOR, vilka vi förnimma som varma och på ett särskilt sätt levande. De tända och underhålla, ofta utan att själva veta det, den heliga eld, utan vilken vårt liv skulle mista sitt värde. De utstråla och nära den kärlek som värmer kalla hjärtan.

En sådan människa var *Alice Cervin*, och därför är det som om ett isande vinddrag droge fram med budskapet om att hon ej längre är ibland oss.

Guds kärlek var hennes kraftkälla och därför kunde hon utan att förtrötta bevisa kärlek så överflödande, trofast och rikt som hon gjorde. Ljumhet och likgiltighet voro för henne främmande begrepp, men mot allt lågt och all orättfärdighet vände hon sig med upprörd harm och bestämdhet.

Denna helhjärtenhet präglade hela hennes livsföring. Den tog sig också uttryck i den omfattande hjälpverksamhet hon hade lyckan att kunna och vilja utöva mot sin nödställda nästa. *Alice Cervin* hjälpte aldrig för stunden den hjälp hon gav avsåg alltid att bli utgångspunkt för och skapa möjligheter till ett helt nytt och lyckligare liv. Och med gåvan glömdes hon aldrig att ge något av sig själv.

Så skriver en av *Alice Cervins* vänner vid hennes nyligen timade bortgång, och denna vän hade också haft lyckan att delta i fru *Cervins* hjälparbete. Detta hjälparbete gick

Fru Alice Cervin f. Dickson.

som bekant i stor stil. Romanäs sanatorium och Hemmet Fristad, se där två av de verkligt storslagna skapelser, som fru *Cervin* och hennes man bankiren i mycket stor utsträckning bidragit till att förverkliga.

Hemmet Fristad, som ordnats som en hushållsskola för flickor som kommit vilse i livet, åtnjöt fru *Cervins* outtröttliga intresse

och kärleksfulla omvårdnad. Under kristiden måste egendomen Fristad säljas, men verksamheten fortsattes i alla fall under andra former.

Nästän varje vecka kom fru *Cervin* ut till hemmet och hälsade på, skriver en hemmet närstående, besökte de olika arbetssalarna, talade med lärarinnorna och alla flickorna. Hon kom inte som styrelsefru utan som vän, det kände alla, och hon deltog med var och en i glädje och sorg. Även sedan flickorna lämnat hemmet, följde hon dem med sitt intresse och sin kärlek och gladdes, då det gick dem väl. De mötte hennes välvilja med tillgivenhet i lika hög grad. Bland de många kran-sarna vid bären märktes en från forna skyddslingar på Fristad.

Samma varma omtanke hade fru *Cervin* om Romanäs, som hon och hennes man stödde på ett verksamt sätt.

En annan av hennes många vänner framhåller henne särskilt som maka och moder. I sitt hem var hon i sin rätta miljö, säger denna, där ser jag henne som dess största prydnad, en ädelsten med ett klarskimrande sken.

Alice Cervin har hört till dem, som givit mycket i sitt liv: av kärlek till alla som leva på skuggsidan, av fin, försynt mänsklighet av verksamhet och oegennyttigt samhällsarbete, av sann religiositet — ett ädelt föredöme för alla.

EN GAMMAL "URDOKTOR"

EN MÄRKESKVINNA, SOM FÅTT SLUTA.

DEN 17:DE JANUARI SLUTADE EN pionjär från den tiden, då kvinnorna, utskratade och föraktade, började att söka sig ut i livet för att försörja sig själva, urmakaren *Ellen Thim* sitt långa arbetsfyllda liv nära åttio år gammal.

Fru *Thim* blev änka vid unga år med två minderåriga barn, som hon måste försörja, varför hon kastade sig på det yrke, hon redan som mycket ung lärt av sin fader — nämligen urmakeri. På den tiden var det icke vanligt, att en kvinna på ett sådant sätt sökte försörja sig. Att sitta och brodera på ett handarbete, som egentligen ingen hade någon praktisk användning för, det kunde passa en svag stackars kvinna, det var icke förnedrande, — men ett hantverk, om än aldrig så nödvändigt, — fy då!

Men *Ellen Thim* kunde sitt yrke, och hon visste vad hon ville och vad hon gjorde. Hon drev sin lilla affär, som låg vid Norrtullsgatan med kraft och energi. Varken motgångar eller bekymmer kunde nedslå hennes mod och uthållighet eller hennes stora plikt känsla.

Många äro de män, gamla och medelållers, vilka som pojkar stått inför henne och väntat på hennes uttalande om deras stannade klockor. Hon tog tyst emot klockan, fäste lupen i ögat, synade den, kastade en skarp blick på vederbörande och sade: "Den har fått en stöt!" Tonen var icke mild! Den arme pojken darrade, då han mötte den blicken, och han måste medgiva att klockan — fått en stöt. — Det gick inte att neka detta faktum inför "urdoktors" skarpa ögon. Visserligen var icke boxning och idrott så rationellt utvecklade då som nu, men man slogs väl! Man slogs med knytnävarna, med böckerna, och på vintern med snöbollar, — man kämpade en

Fru Ellen Thim.

mot en — eller en mot tio, det var hur det föll sig, och då gick det så förfärande lätt för den stackars lilla klockan att få en kraftig stöt, och så måste den iväg till urmakaren.

Det är många generationer som *Ellen Thim* sett gå ut och in genom sin verkstadsdörr. Hon har reparerat klockor åt föräldrar, barn, barnbarn, barnbarnsbarn. — Och de gamla damerna, som på den tiden tillbringade sina sista dagar i lugn och frid nere på *Pauvres Honteux*, och vilka nu troligen alla äro döda, kände henne väl, och hon kände dem. De gamla damerna gingo inte till urmakaren *Ellen Thim* för att få sina klockor reparerade och ruckade nej, de gingo även dit för att prata bort en stund med en klok och förstående kvinna, som själv provat såväl livets sötma som dess bitterhet, och som nu, med hävdandet av kvinnans rätt, själv tagit upp kampen för tillvaron.

Den, som lyckats att komma i samspråk med *Ellen Thim*, där hon i sin krafts dagar satt lutad över sin bänk, flitigt plockande med sina kära klockor, tänkte då den stängt dörren och dörrklockan upphört med sitt ilska ringande: En märklig kvinna! Och utkommen på den, då mycket idylliska gatan formade sig tankarna till hörbara ord: Hon är en heder för Sveriges kvinnor.

Ja en märkeskvinna var hon! Visserligen har ingen förut skrivit om den stora livsgärning hon utförde och nu slutfört, ty hon var icke sådan, att hon kunde eller ville göra sitt liv och arbete till föremål för intressant omskrivande. Hon höll sig undan, där andra sökande efter berömmelse skulle ha framträtt inför offentligheten, varför det av många kanske kan anses förmätet att kalla henne en märkeskvinna, men hon var en märkeskvinna, en märkeskvinna, som utförde sitt arbete och sin livsuppgift tyst och oförmärkt, utan stora ord och åthävor.

Ellen Thim var kärv och föga meddelsam, hon ställde stora fordringar på människorna, men ännu större på sig själv. Den, som en gång vunnit hennes vänskap, mötte städes sympati och förståelse. De få vänskapsband hon knöt varade livet ut. Hon hörde ej till den sortens kvinnor, som sprang på kafferep och förtalade sin nästa, sådant föraktade hon, att tala nedsättande om andra ansåg hon som en synd, en dödssynd.

Ett tack till henne för vad hon utfört i livet fastän en svag kvinna. Och därför att hon var detta — en svag kvinna — blir känslan av tacksamhet så mycket större och innerligare.

ELLEN GYLLSDORFF.

DU SKALL... DU SKALL ICKE...

KORTA RÅD FÖR EN LÅNG RESA.

Lagom är bäst. Ulster och utrustning från Nordiska Kompaniet.

GLAD SÅSOM FÅGELN I MORGONstunden känner sig nog den, som tingat på plats till Iduns sällskapsresa i mars. Alla omsorger om resan avlastade på villiga axlar, ingen oro för att komma på fel tåg, att inte kunna göra sig förstådd, att fastna vid någon gräns m. m. sådana farligheter, som den oerfarna resanden utmålar för sig.

Nu finns det förstas en liten hake — åtminstone vad de kvinnliga resenärerna beträffar. Den evigt kvinnliga frågan: Vad skall jag ta på mig? dyker genast upp vid horisonten. Utan att vilja på det ringaste föreskriva en utrustning för resan framlägger Idun här några förslag — att vraka och välja. Utrustning är en individuell angelägenhet — och kan varieras oändligt.

Hur mycket skall jag ta med mig? borde man egentligen fråga, därför att så skall problemet läggas. För mycket blir det lättare än man tror, för litet kan man knappast ha. Den som inte är förtrogen med kontinentens tullgränser, och bara på vägen Stockholm till Genua förekomma tre stycken, anar inte, vilket besvär man har med poletterat bagage. Annars är tullnumera en lindrig historia, ett par herrar bruka komma in i kupén, kasta en blick i en eller annan väska, rita ett kabbalistiskt tecken med krita och försvinna. Men vid flera tullgränser fordrar man att det poletterade bagaget öppnas i ägarens närvaro. Om gränsen passeras på natten, slipper man undan med att lämna nycklarna till sovvagnskonduktören, som inte försummar att framhålla sin storartade förtjänst att ha räddat den resandes nattro. Han uppskattar det till minst 10 lire eller franc extra. Det är i varje fall ingen angenäm känsla att lämna ifrån sig koffertnycklarna, även till en järnvägens tjänsteman. Visst brukar det gå bra, men i alla fall känner man sig tryggare att ha sina väskor eller kappsäckar inom räckhåll. Och om de inte äro för stora går det ju bra att sätta upp dem i kupénätet. 75 centimeters lång brukar vara det vanliga tillåtna måttet på kontinenten.

Man får rum med mycket mera än man tror i ett par platta kappsäckar, och toalett sakerna läggas lämpligen i en liten särskild platt kappsäck, där en kimono eller en georgettesjal också får plats. Man behöver den senare över

axlarna, om det blir för luftigt i kupén — även i stark värme — eller att knyta över håret. En helt liten oöm kudde med handtag, så att den kan bäras som en handväska, är utmärkt men ej större än som fordras för att kunna sticka den i nackgropen, 20x15 kan duga som format.

En pärm med handtag för resehandboken är också praktiskt. Många engelskor resa med en extra påse, vanligen av läder, dit de stoppa allt det där småkrafset man omger sig med, då man sitter en hel dag på tåget, bok, matsäck, stickning, extraplugg i form av små sjalar, koftor eller huvudbonader. Bara man inte får för mycket att hålla i händerna, annars är idén tilltalande.

Men kläderna? Vad ska man resa i, vad ska man ta med sig? Päls om man har någon och en ulster. Det är alldeles riktigt, att en resa söderut räddar en undan vintern, men Medelhavet kan lika väl vara gröngrått och ilsket med kyliga pustar som blått och solbelyst. Kvällarna ha för övrigt mycket lägre temperatur än dagarna — ja, alltnog pälsar är inte alls ur vägen. Om någon är rädd för sjösjuka, kan man tala vid sin läkare. I bästa fall skriver han ut atropintabletter, som prövas och stått sig för Nordsjöns vrede t. o. m. Och vad är Medelhavet i jämförelse med Nordsjön.

Det är inte absolut oundgängligt att skaffa sig en trikåkostym till resdräkt, men nog är det praktiskt. En trikåklänning med kjol, jacka och blus eller helt enkelt av den vanliga jumpermodellen. Jackan med blusen blir man nog särskilt glad åt att ha på utflykter

Damernas diskussionsklubb.

En radikal lösning på "En modern hustrus" problem ges här. En kvinna, som gifter sig, bör totalt avkoppla föregående vänskapsförbindelser och borteliminera personliga intressen — påståendet kan locka till bemötanden.

Det finns män, som ej tåla, att deras hustru har en kvinnlig vän, och det är många hustrur, som avsvurit sig sambandet med sin bästa väninna för husfridens skull. Hur man än håller av en manlig vän, som man haft mycket gemensamt med alltsedan barndomsåren t. o. m., bör man vid sitt äktenskaps ingående göra något för att visa, att man ej är densamma som förr. Alltför ofta har "vannen" i huset blivit orsak till splittring inom familjen. Lika litet som en ung hustru tycker om, att hennes man odlar en vänskap, må vara aldrig så till synes oskyldig, med en annan föregående bekantskap, vilket alltihop är så naturligt, lika litet kan man begära av en man, att han skall tolerera sin hustrus föregående vänskapsförbindelser. Även en modern hustru, som är självförsörjande och allting, bör göra något för att behaga och tillmötesgå sin man. Ej för att vara sin man underdånig utan för att fylla sin del av det kontrakt, de uppgjort med varandra. Ju fler eftergifter man gör och ju mer man gör för att göra det lugnt och tryggt för den andra, desto mer tillfredsställelse och lycka alstras och uppehålls. En manlig vän, som är den äkta mannen misshaglig av någon orsak, kan saklost övergivas. Detta påstående kommer måhända att väcka opposition, men jag säger, att om man måste välja mellan två ting och ej kan få båda, bör man välja det, som är värdefullast för ens hjärta. Det finns ju kvinnor, som sätta större värde på utomtaendes vänskap och förtroende än på sin mans, men för dessa är det bättre att ej vara gifta. Ty äktenskapet är sådant, att det fordrar ständig eftergivenhet, och ju mindre båda parterna hålla på sina personliga intressen eller också blott respektera dem, där de ej störa den andras sinneslugn, ju bättre är det.

Alltså, snälla moderna hustru, överge Ni ungdomsvannen, innan Er man överger Er och Ni står där övergiven av båda. D. v. s., om det är Er man Ni håller av och ej ungdomsvannen.

Signel Berm.

Alldeles för mycket resgods. Trikåklänningen under påsen från Nordiska Kompaniet.

i de åtskilliga medelhavsländer, som beröras av turen. Och så två par skor. Det räcker. Ett par praktiska bruna slejfskor med militärklack till resdräkten och för finare klänning svarta lackskor. Punktum. Skor skrymmer och tynger i den eljes lätta packningen. Underkläder i milanaise eller konstsilke, som är lätt att tvätta, det är huvudsaken. Man kan t. o. m. tvätta upp dem själv med tvålfingor eller pulver. Alltså bara en två, tre plagg av var sort. En uppsättning angoraplugg för den särskilt ömtåliga kan tillrådas.

Men en lång resa är gudilov inte bara järnvägståg och ångbåt. Det finns ljuvliga vilopunkter, tetimmar på stora hotell, kvällar efter middagen med bridge eller dans, och då har man lämnat trikåklänningsstadiet fjärran bakom sig.

En något elegantare klänning med långa ärmor i crepe de chine eller något annat siden kan mycket väl passera både för eftermiddagsbruk och för hotellmiddagar. Till table d'höten i ett hotell av god klass, men utan lyxpretentioner, är det inte vänligt att damerna uppträda i låghalsade klänningar. Vill man för sin själs lugn ta med en riktig "blåsa", är det nog klokast att välja den litet stillsam. En svart tunn aftonklänning är så lätt att lägga ner och alltid användbar. Till aftontoaletten behövs en cape, en sjal eller det allra modernaste: en av de pärl- eller strassbroderade små korta jackorna av crepe georgette eller dylikt.

Så när hade vi glömt hatten. Varning för hattasken! Utom den lilla reshatten i filt kan man behöva en svart elegantare hatt, men i varje fall av turban- eller toque-typ och inte med brätten. Denna lilla hatt fullstoppas med silkespapper och placeras i den formen, närmast som en igelkott, med lätthet bland de andra nödvändighetsartiklarna i kappsäcken. Mycket snart kommer nämligen även de svenska damerna att gå barhuvade vid och efter den stora middagen. Men för en finare lunch eller ett te är hatten förstas oundviklig.

Ett ord om toalettartiklar. Det finns en hel del man kan få i tablettform, som tabletter till munvatten t. ex. Flaskor är alltid riskabelt, men helt undvika dem går nog inte. Och eau de cologne hör nästan till livets nödtröft på de långa tågfärderna som medel att bekämpa tröttheten. ETH. K.

KLÄDER SOM PASSA TILL MEDELHAVSRESAN

ETT TEMA ATT VARIERA EFTER BEHAG.

Ensemble i rött och vitt från Jenny.
(Edman & Andersson). (Holmén, foto).

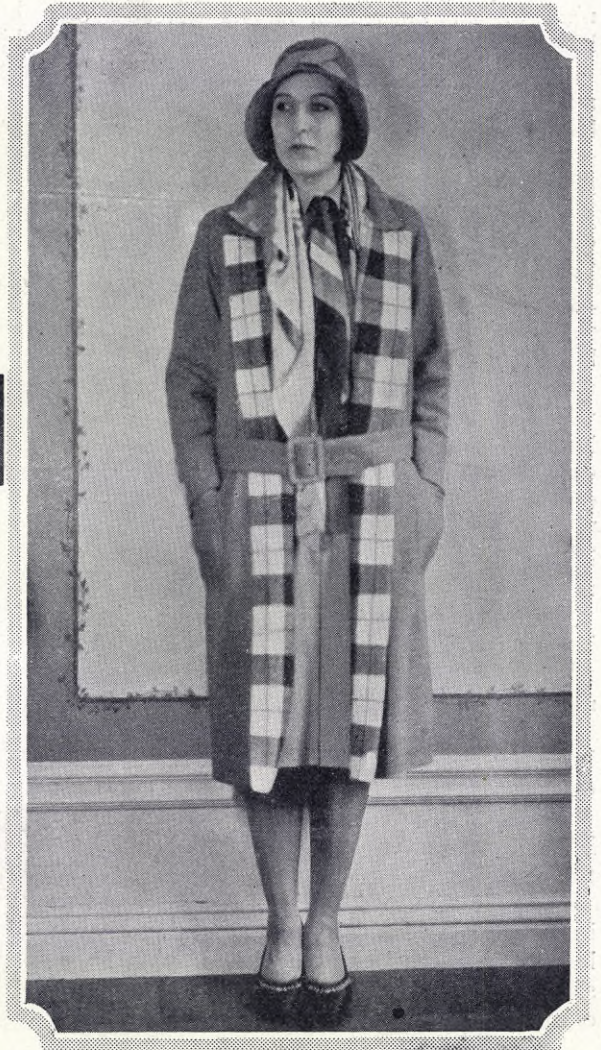
Röd spetsklänning med pelerin av samma
material. (Maison Orre). (Goodwin, foto).

Blå crêpe de chine, Chanel-
modell. (Atelier Elena).
(Lenkert, foto).

Cocktaildress är det
nyaste namnet. Toalett
lämplig både för té och
middag. Lanvin modell
i vit silverlamé med vit
pärlgeorgettejacka.
(Edman & Andersson).
(Holmén, foto).

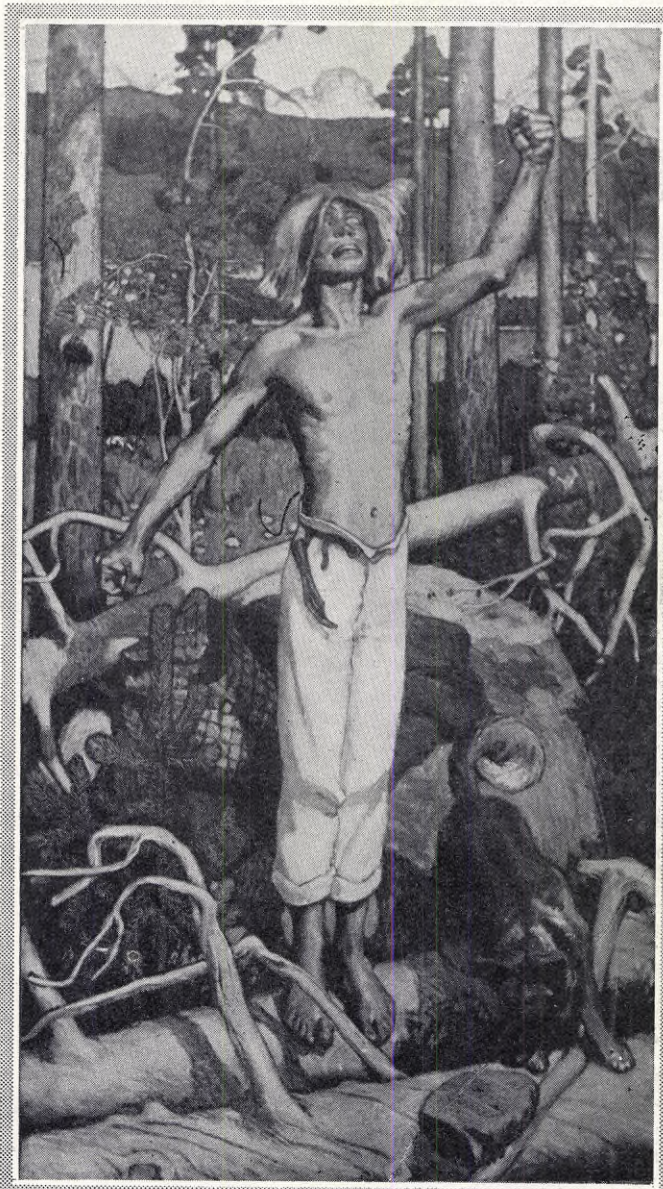

Resulster i beige
med rutigt uppslag
över jumperklän-
ning i beige trikkå.
(Edman & Anders-
son). (Holmén, foto.)

KONSTFRÄMMANDE ÖSTERIFRÅN

DEN STORA FINSKA UTSTÄLLNINGEN HOS LILJEVALCHS.

Den stora finska utställningen, som nu pågår i Liljevalchs konsthall är en av de märkligaste som hållits där och finsk konst av så representativ art och i samlad trupp har inte visats i Stockholm sedan 1916.

A. Gallen-Kallela: Kullervo förbannande.

Per Åke Laurén: Flykten från Impivaara. Motiv ur Aleksis Kivis "Sju bröder"...

Eero Järnefelt: Porträtt av min mor.

Hugo Simberg: Gosshuvud.

A. Gallen-Kallela: Joukahainen.

IDUNNS PORTRÄTTGALLERI

GUSTAFVA ADELSKÖLD.
F. Brolin, Stockholm. Änka efter majoren vid Väg- och Vattenbyggnadskåren Claës A. Adelsköld.
85 år den 16 februari.

EVA KILLANDER.
F. Kugelberg, Uppsala. Maka till f. d. kaptenen vid Smålands grenadjärkår Viktor H. Killander.
85 år den 21 februari.

SELMA FRESK.
F. Österberg, Stockholm. Änka efter lantbrukaren Carl Wilhelm Fresk.
80 år den 17 februari.

HILMA LUNDGREN.
F. Andersson, Norrköping. Änka efter stadskamreraren i Norrköping Janne E. Lundgren.
80 år den 18 februari.

MINA WACHTMEISTER.
Fröken, Nyköping. Dotter till godsägaren greve Wilh. Wachtmeister och hans maka, f. grev. Sinclair.
80 år den 19 februari.

HILDUR MELLIN.
Fröken, Stockholm. F. d. telegrafist. F. d. sekr. och kasaförvaltare i förbundet av Sveriges K. F. U. K.
70 år den 20 februari.

ELIN HAGSTRÖM.
Fröken, Nyköping. Kassörska i Södermanlands Läns Tidning, där hon varit anställd under mer än 40 år.
60 år den 29 januari.

RAGNHILD NILSON.
F. Jacobsen-Rotheim, Båstad. Direktör för A.-B. Ranviks plantskolor. Änka efter jägmästaren Elis Nilson.
60 år den 4 februari.

EUGENIE EKELUNDH.
Fru, Kalmar. Änka efter fabrikören Gustaf Ekelundh.
60 år den 10 februari.

MÄRTA von BRÖMSSSEN.
F. Clevander, Stockholm. Änka efter f. d. majoren Arthur von Brömssen.
60 år den 14 februari.

MARIA HAGANDER.
F. Waldenström, Stockholm. Änka efter häradshövdingen i V. Hälsinglands domsaga Theodor Hagander.
60 år den 19 februari.

LYDIA ELF.
F. de Verdier, Torsby. Maka till poliskommissarien Anders Elf, Torsby.
60 år den 20 februari.

KRISTINA FRANK.
Fröken, Malmö. F. d. led. av stadsfullmäktige. Ordf. i Vita Bandets lokalavd. m. m.
60 år den 20 februari.

SIGRID HAGLUND.
F. Hedborg, Söderälje. Maka till godsägaren Fredrik Haglund, Södertälje.
60 år den 21 februari.

KARIN FLACH.
F. Sjöberg, Linköping. Änka efter majoren Gustaf Flach.
55 år den 19 februari.

TINA INGVARSON.
F. Wallengren, Halmstad. Maka till lektorn fil. d:r Fredrik Ingvarson, Halmstad.
55 år den 21 februari.

ELIN BENDZ.
Fru, Mariestad. Maka till kaptenen i Göta artilleriregementes reserv C. G. Bendz.
50 år den 13 februari.

SIGRID WAHROLÉN.
F. Norrlin, Grimslov. Maka till grosshandlaren Ernst Wahrolén, Grimslov.
50 år den 15 februari.

MARIANNE MEURLING.
F. Wägman, Kristdala. Maka till kyrkoherden i Kristdala teol. lic. Erik Meurling.
50 år den 17 februari.

EVA REUTERSWÄRD.
F. Uggla, Skövde. Maka till översten o. chefen f. Skaraborgs reg:te P. Reuterswärd.
50 år den 18 februari.

Banan-Fromage.

Recept av Dr. I Norrby, Fackskolan, Upsala.

4-5 bananer, 1 paket Jell-O (smak efter önskan) 4 dcl. vatten, 3 dcl. tjock grädd. Beredning: Bananerna skalas och söndermosas. Vatt-
net kokas upp och slås över pulvret, blandningen omröres, tills pulvret

är löst. Då geléet börjar tjockna, vispas det kraftigt med stälvisp, tills massan är pösig, varefter purén tillsättes. Sist iblandas den till hårt skum slagna grädden. Blandningen slås i vattensköljd form och ställes kallt. Då det hela stelnat, stjälpes det ur formen, garneras med bananbitar och serveras ev. med någon fruktkompott. Receptet beräknat för 8 a 10 personer — för 4 a 5 personer tages 1/2 av samtliga ingredienser.

En härlig söndagsefterrätt för 25 öre pr portion.

LUSTEN OCH KUNNANDET

AV VERA VON KRÆMER.

ANDERS DE WAHL HAR ETT VACKERT hem, underbart vackert. Med detsamma man kommer in, är det som hos en renässansfurst och så som amerikaner ha det, rika amerikaner, som köpa saker i Italien. Det vackra i amerikanska rika hem är europeiskt. Jag har själv sett Anders de Wahls hem — hans norska draperier till exempel, som fru Faye-Hansen har vävt. Jag har intervjuat honom nämligen, journalister komma in litet varstans!

Han har sagt att han tycker om sitt hem, att det ger honom ro och trivsel, lugn och tillgivenhet, när det är bråkigt utanför, och han har sagt att det inte är någon dålig penningplacering heller, att skaffa sig riktiga möbler.

Det gjorde gott, det han sade. Och det var riktigt. Det tröstar andra, som gått och köpt saker, inte så vackra, men ändå. Nyligen var jag borta på en verkligt underbar, glad och intellektuell fest hos människor, som också "köpt saker", makalösa saker. Saker som kostat dem både offer och bekymmer. Men nu stå de där och berätta i sina linjer om tider som varit och om pondus och skönhet, ett slags vänlig förnämhet, ett lugnt överseende med vår orimliga kärlek till de döda tingen.

Den får inte bli *för* stor. Man måste vara beredd att kunna mista dem och då göra det smärtfritt och raskt. Det är tråkigt med människor, som inte kunna se revolutioner — och vad som föregått revolutioner — ur någon annan synvinkel än den: Ska dom ta *mina möbler!*

Det får ju också bli en gräns. Man kan ha lagom — så att det räcker att ge barnet, när hon ska bli sin egen, och ha ett möblerat rum åt sig själv. Jag tror att om föräldrar delade med sig av sina fina saker åt sina barn medan barnen äro unga, skulle de få mera pietet för sitt eget hem, det skulle bli som ett rotträd och någon lugnande. Oavsett att det vore ett gott handtag! En del av den där penningplaceringen Anders de Wahl talade

om. Enkla unga människor behövde inte ta fullt så mycket på avbetalning då...

Men när man nu har lagom och det får vara ett slut — så kan man ändå inte låta bli att syssla med sina mobiler, som äro en del

Livets vardag på landet.

Ljusare inslag än vad stadsbon tror.

Här är ett genmäle till fru von Schultz, som beklagade landsbygdens kvinnor.

Själv är jag högerkvinna och borde väl därför ej kritisera vad en "högerkvinna, som under hösten föreslagit vidsträckt valresor för högerpartiet" kan berätta ur allmogelivet.

Men — den som i nära sextio år, i hela sitt liv, levat på landet, och har en prästdotters och prästfrus inblick i hur hemmen i gemen har det, den har också något att komma med. Ty, säga vad man vill om kyrka och religion, ett prästhem betyder mera, än någon anar för församlingsmedlemmarna. Det är ej bara expeditionsgöröml, som där avhandlas; det är ock där, som många frågor om livets vardagliga allvar också dryftas. Och prästfolket får och bör vara med sina sockenbor i sorg och glädje, i fest och vardagens liv, och blir man så under många år på platsen, får man också verklig känedom, hur livet gestaltar sig generation efter generation. Man minner med flera släktled än folk i allmänhet tror, jag känner flera familjer av fem generationer. De äldsta är ju länge sedan gömda om också ej av alla glömda, och de unga äro ännu späda och oskrivna blad.

Låt mig då först som sist säga, att bondkvinnans liv icke är så tungt. Undantag finnas naturligtvis, och ej så få. Men vilka hustrur kunna ej ha svårt? Är det lättare att vara en herremans fru, om ens herre spekulerar och vigilerar? Är det lättare att vara gift med en nervös, olycklig, platsökande tjänsteman — utan anställning? Är det lättare i någon ställning, där ej debet och kredit går ihop? Och hur kan det kännas, att försöka "hålla skenet uppe", när ej tillgångar finnes?

Att en bondkvinna får arbeta och arbeta tungt, kan ej förnekas. Men i nittio fall på hundra, har hon tjänare, till vilken hon säger: "gå — och han går." Och det där, om att hon ej vet hur en 8-timmars arbetsdag ser ut, det är galet. Hon är fri. Hon indelar sin tid. Och hon arbetar naturligtvis gärna i sitt hem. Att lantbefolkningen stiger tidigt

(Forts. nästa sida.)

av en själv. Man vill göra en matta under dem, en stolklädsel, man upptäcker att det står i Iduns möbelråd att man kan måla väggar med sani-flat. Själv, direkt på den fula tapeten.

Att stå på en stege och måla med långa, lugna tag... Det måste nästan likna rytmisk gymnastik och bli billigt och trolla fram en ny interiör, en vägg i grått, en muryta som i en mohrisk interiör, det tidiga Spanien, eller en solig dragnig åt guld...

För att göra en lång historia kort: jag målade.

Det visade sig att att det skvätte, trots de långa, lugna penseldragen. Det blev ojämnt, det såg trasigt ut. Det tog en orimlig tid. Efter ½ kvadratmeters spackel började jag, med kall fasa se mig runt om på rummets, oerhört fyrkantiga väggar. Familjen kom och tittade och teg. Färgen stack i näsan och steg upp i hjärnan. Jag hade färgen på en assiette, det skulle vara lättare, och märkte att jag råkade luta på assietten, såsom betjänter i 1700-talskomedier luta på kaffekannor, när de lyssna på herrskapets gräl. Min målardräkt var förlorad till en grad jag aldrig menat. Nästa dag skulle arbetet fortsättas — en så tyst familj ha vi aldrig varit som det dygnet. Jag började på nytt med de långa, lugna penseldragen och färgen, som steg upp i hjärnan — och efter en kvart lade jag fort ned pensel och assiett och lade mig själv stilla på en säng. Hela rummet gungade i ett par timmar. Det gick mig som en lantlig person, Anna Norrie brukat sjunga om, som kom på ett apotek och fick ta in något — men jag blev inte "fresk" ens då. Det var ganska förfärligt.

Jag har alltid sett med respekt på sotare, seniga och muntra unga män i ett ålderdomligt svårt yrke. Men nu kan jag se på målarläringar på samma sätt. Tänk att kunna vissla därtill.

Kanske det också är en konst att vara murare, när allt kommer omkring?

Från vänster: Ramona, Pomponneuse, Charmaine. Några tilltalande förslag till maskeraddräkter från Nordiska Kompaniet.

GAHNS
UPSALA

**DISK och PUTS
UTE och INNE**

Varför skall man gå med sönderspruckna, röda händer, då det är så lätt att få dem vackra och vita? Gnid blott in dem med litet GAHNS MANIOL efter arbetet vid diskbaljan. Börja redan idag med Maniol — händernas beskyddare, sedan årtal beprövat.

MANIOL
HÄNDERNAS BESKYDDARE

GEFLE MANUFABRIK AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Östersund 130 - Hudiksvall 532 - Hernösand 13 -
Sundsvall 3003 - Umeå 141 - Skellefteå 93 - Piteå 30 -
Luleå Namnanrop: Aktiebolaget Nyberg.

Stadens enda tidning.

Lunds Dagblad

Då industri- och affärsmän söka förbindelse med publiken, är Lunds Dagblad ett av de förnämsta annonsorganen.

Då tidningen är ensam i staden Lund, med dess rika och tät befolkade landsbygd, och det följaktligen icke behöver gäldas annonskostnad i någon mera tidning på platsen, är Lunds Dagblad ett av Sveriges billigaste annonsorgan.

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

(Forts. fr. föreg. sida.)
upp, det är sant. Men ej är det i många hem, som matmodern måste upp och mjölka o. dyl? I de flesta hem ha de nu mjölkningsmaskiner, som skötas av ladugårdskarlar eller någon pojke. Och den seden att gå tidigt upp, den är nyttig. Och den har väl av gammalt brukats och brukas ännu i många av de s. k. ståndspersonernas hem, där hushållerskan ej tror, att det går an annat än att degarna göras i tidig otta, och att särskilt bygdagarna måste arbetet börja senast kl. 7. Förr började de kl. 3 eller 4.

Har Ni varit på landet så hav ögonen öppna, och se hur fri, duktig och stolt bondhustrun är, elegant och modärn, följer med tidens och modets fordringar!

Och går Ni in i torpar- eller statarstugorna kan Ni även där finna arbetsglädje och trevnad, om ej, så är det i de flesta fall fel på hustruns förmåga att hushålla, hon hjälper eller stjälpes sin man. Någon gång kan ej ens hon reda upp det, men då är mannen lat eller fallen för dryckenskap, eller har kommit i agitatorers bojer.

Men, som sagt, bondkvinnan hon för "ett liv av vacker hårdig glädje och sunda starka sorger."

Ha Ni sett hur de ha råd att samla och skänka hyllningsgåvor: "guldur med vidhängande kedja av samma metall", hur de fira och giva fina och värddiga fester vid familjens olika högtidsdagar, då kan Ni ock se, att livet ej blott har tunga mörka arbetsdagar, utan också väl förtjänta vilopunkter.

Una.

Svaghet, ovana, koketteri.

(Forts. fr. sid. 171.)

Annat än jättepipa som drages på vagn. Sitta och leka med en liten papperstrullirutt — är det något för en stor och fullvuxen karl? Indignation... "Har människan inga begrepp om att det är fysiskt krävande *invärtes* att röka...?" Jo. Men i så fall torde kvinnans skära koketta små lungor ha cirka ettusen års försprång i seghet. Vilket är ett icke föraktligt antal generationer för ett kön, som som bekant aldrig blir mer än 39 år.

Mannen har sedan salig urcellen innehaft förmånen av att idka tankearbete. Väl framme i civilisationen fann han detta ogörligt utan att få dra in stora moln i innandömet och spilla aska på brysselmattn. I skrivande stund innehar kvinnan samma förmån. Om hon nu förmenas nikotinglädjen och med den henne egna fogligheten mucklöst avstår — si, då blir hon mannen överlägsen. Han tänker stora klara tankar förmedels artificiell lekfullhet av nerverna, hon tänker ändå, alldeles av sig själv. Det kan ju inte få fortgå.

På en av stadens intimare restauranger sutto en dag fyra damer. Söta välskurna damer, som absolut visste att klockkjolen går mot renässans och om man skall ha naturell 1 eller 2 till ljus hy. Klockan var 3,15 och damerna åto ostron och drucko champagne. Och rökte så småningom cigarretter, flera flera stycken. Naturligtvis är det svagsint att äta ostron och dricka champagne klockan 3,15, men det var en tjusig syn. Det tjusiga var att det var damer. Som obesvärat och i suveränt självsvald traskade på mannens gamla vägar. Och de voro absolut inte okvinnliga, fränsett det att ingen människa kan vara graciös när hon äter ostron. Det var en tjusig syn.

IDUN

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Frithiof Hellberg

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: kl. 9—5 | Expeditionen: kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 | Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören | Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 | Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga
platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.	Uppl. B.
Praktupplagan	Vanl. upplagan
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

- Steinway & Sons -

**Lundholms
Pianomagasin**

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39
Göteborg Malmö

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent n:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— D I Ö —

Begär alltid Vitrum tillverkningar:
Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.
Mineralvattensalter Vitrum.
Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.
Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.
FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna. Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm.
Samtliga preparat finnes på alla apotek.

**Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS**

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

HUR SKYDDA HYN VID KYLA?

Vid kallt och rått väder, vid snö eller bläst sammandragas hudens fina blodkärl, varigenom sedan hyn lätt blir ömtålig och narighet inställer sig. Behandla därför ansikte och händer — innan Ni går ut — med F. PAULI'S äkta LILJEMJÖLKSCREME. Den intränger i hudens porer och bildar ett för ögat osynligt skydd mot vädrets skadliga inverkan. Men dessutom antager Er hy omedelbart efter ingnidandet den härliga, matta och eleganta teint, som lla eftersträva.

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

— skänker skydd och skönhet —

Skär etikett, lätt — för bruk under dagen. Blå etikett, fet — vid köld och för hudens rengöring.

Alltså; när både Adam och Eva äta självbetalda ostron, gå på bolagsstämmor, sälja damunderkläder, betala skatt och älska gramofoner, varför skulle inte både Adam och Eva kunna röka gemensam fredspipa?

BANG.

Etiketten som skyddsängel.

(Forts. fr. sid. 175.)

verades, när den ena brodern tar flaskan ifrån betjänten, mönstrar etiketten och ropar tvärs över bordet till brodern vid den andra ändan: En sådan smörja! Att understå sig bjuda på annat än Gula Änkan, när det sitter hyggligt folk vid bordet. Värdfolket gjorde sitt bästa, och vände saken till ett skämt. Några minuter gick, så gick hela serveringen i sär. De unga herrarna ropade på de uppässande och skickade dem allehanda ärenden, befalldes fram mera champagne och placerade en butelj framför var gäst, och slängde tombuteljer under bordet. Det var ju inte trevligt, men som det fanns vin i riklig mängd, så gjorde det inte så mycket; det blev väl värre. Den ena brodern började i halvhög röst berätta en dum och lögnaktig historia om värdinnan; stämningen blev tryckt, och till slut för att skyla över och kanske också för att sätta den på orten nykomna värdinnan på det hala, vände sig en av gästerna till henne och frågade henne direkt hur det förhöll sig med denna lilla anekdot: "Äsch", svarade värdinnan lugnt, "det är bara sådana saker, som man berättar om sina gäster, när de gått." Svaret framkallade skrattsalvor, och konversationen gick i andra banor. En stund. Då började den andra brodern berätta för sin bordsända, hur njugg hans äldre bror var i affärer. Efter detta var stämningen fullständigt förstörd. Efterrätten och desserten avåts under dödystnad; när kaffet serverades i salongen hade en del av gästerna redan försvunnit. Sedan? Ja, det är en annan historia. . . .

En annan misslyckad middag! Middagen var förträfflig, maten delikat, vinerna förstklassiga, gästerna glada och behagliga, matsalen vacker, allt var förträffligt, men värdin-

nan förstörde alltsammans; hon lyckades skapa en ofridstämning omkring oss alla genom att ideligen tjata på serveringshjälpen. Vid efterrätten voro samtliga gäster lika nervösa som uppässerskorna. Festen räknas inte till våra angenäma minnen. Värdinnan hade syndat emot middagsetikettens förnämsta bud, den av den skånska bonden eftersträvade "madröen".

En annan middag i ett verkligt flott hus, i besittning av den bästa bland skånska kokerskor. Ett återbud hade kommit i sista stund, och vakansen fylldes av en husets unga son. Middagen började under de bästa auspicer, men när gäckas icke mänskliga förhoppningar? Fisken var serverad, när den unge sonen ådrog sig sin ömma faders uppmärksamhet, varför fadern i sin tur nödgades påkalla gästernas deltagande i husets uppfostringsmetoder. Den ömma modern försvarade med största iver sitt misskända barn, det ena ordet gav det andra och inom ett ögonblick hade krigstillståndet blossat upp som en torr julgran under värdslös tillsyn. Gästerna indrogos mot sin vilja i skärmytslingen genom att av värden tillfrågas om sin åsikt. "Saken kan ju ses från två sidor", svarade gästen med ett fåfängt försök att medla mellan de stridande parterna. Den tillfrågade blev fullt sakkunnigt och på dräpande sätt övertygad om sin oförmåga att fatta den enklaste sak. "Jag fattar mitt glas", svarade gästen saktmodigt i förhoppning, att det värsta nu var överståndet, men fortsättningen var sådan, att gästen fattade något annat före uppbrottet och det var beslutet, att inte återvända itill det huset. Ett annat av middagsetikettens bud lyder: "I gästernas närvaro skall du icke uppfostra din son, ej heller din dotter, ej heller din hustru, ej heller din man, ej heller dina tjänare eller någon för tillfället i huset anställd!"

En gång var middagsbordet dukat till en större släktmiddag, och värden kom i sista ögonblicket ut i matsalen för att kasta en sista blick på anordningarna. Det var på den tiden, när man ännu hade stearinljus i sina kronor. Ett ljus höll något, den alerte värden steg på en stol och stödde det ena benet mot bordet. Pang! Bordet sjönk mot golvet, ty skivan hade icke fästats med tillbörlig omsorg! Hela det vackra middagsbordet låg spolierat;

blomster simmade i vinkaraffernas innehåll; glas krossades, porslin gick i skärvor och oersättliga kristallskålar förintades. Värden var vida känd som en ganska hetsig herre och allt hans folk stod darrande inför förödelsen, ty nu var middagen tillspillogiven. Men nej! En Storhetstidens Karolin, en elegant från Tredje Gustafs tid kunde inte ha visat större sinnesnärvaro! Värden tog sig fram ur spillrorna, styrde utan ett ord sina steg till telefonen och ringde upp bröderna Steinwall. Med äkta svensk gästfrihet och utan tanke på kostnaden, beställde han middag för så och så många personer. De ankommande gästerna hejdades, innan de stigit ur vagnarna, och anvisades att vända till Operakällaren, där värden redan elegant och omklädd, stod i festvåningen och tog emot. En så glad släktmiddag har sällan avåtits i den familjen.

Den svenska gästfriheten är ett arv från fornstora da'r: i urminnes tid betraktades den som en religiös plikt, under Storhetstidens utvecklades den till en profan, men skön konst. Plikterna som värd och som gäst ligger svensken i blodet, och den litet stela och tunga etikett, som vi ärvt från Storhetstidens praktälskande period, och denna Etikett är en middagsfirandets skyddsängel, som bevarar våra fester från ett totalt misslyckande, om också värdfolket kan bli mer eller mindre trötta, gästerna ha mer eller mindre roligt, steken vara för knapp och vinet tryta. Vi glömma Etiketten, vi negligera den, och då faller oss osökt i minnet, vad Bo Bergman skrev i en av sina första dikter:

Det är rollen, icke vi
Som applåderas,
Vi glömma den, och bombarderas
Med hån från golv till galleri.

SIGRID STJERNSWÄRD.

Rättelse. Som Idun tyvärr saknar expert i ryska språket hade några ord i fru Eva Topelius-Ackes artikel i föregående nr kommit att inflyta i lätt förvrängd form. Här nedan meddelas de nu i den dräkt, som författarinnan själv givit dem: Alatschino most, Jekateringowsky Prospekt, Oglo Panteleminsky i Gagarinsky, Schto stoif, Dirgit kopek, Petuagat, Paschalusta.

MUGNIER

(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles välsmakande, stärkande och stimulerande, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld Mugnier före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i *Amusette Mugnier* en typisk pariserlikör, som tillredes av 3/4 Mugnier, 1/8 halvsöt sherry och 1/8 Grenadine, vilket allt erhålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. 3:50 pr 1/1 but., kr. 2:40 pr 1/2 lit.

9 diplomes d'honneur.

56 guld- o. silvermedaljer.

Berömt över hela världen
är barnnäringemedlet

Mellin's Food

den föda, som ger krafter

PRIS

Kr. 2:75 pr burk

Fås på apotek och i drogaffärer.

Prov o. broschyurer från Mellin's Food Depot, Malmö.

Olycksfall- och sjuk-, Skadestands-, Automobil-, Motorcykel-, Glas- och Vattenskade-
FÖRSÄKRING

Försäkrings A.-B. NORRAN, Göteborg.

SOUTHALLS

NYHET!

Southalls Sanitetsbyxor.

No. 12.
Trots det låga priset, av prima nät och gummi.

En skatt för damer. Vatten-tåta, lätta, svala. Skänka absolut säkerhet. Mod. 4X av bomullstyg, nät och finaste gummi.

Southalls gördlar till dambindor.

Av vit, elastisk väv, speciellt framställd för ändamålet. Storlekar N:o 0, 1, och 2 med nål, N:o 3 med celluloidhakar. Southalls gördlar äro utomordentligt bekväma och välsittande, och kunna bäras över eller under korsetten.

De nya gördlarna — N:o 3 — äro å bak- o. framsida försedda med en slät, bred säkerhets-hake av celluloid. Tvärbanden äro dubbla och starka, samt mycket elastiska. Tillverkas i medelstora och stora nummer. Varje gördel i pryddig kartong.

Southalls

N:o 6N med nät för ventilation, tillverkas av rent gummi i färger: blått, crème, kött- och

Babybyxor.

hudfärg. Storlekar: små medelstora och stora. Observera, inga knappar, knapphål eller nålar.

FABRIKANTER:

SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:

Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen). Au Corset, Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. Buttericks Mönsteraffär, Stockholm, Göteborg, Malmö och Hålsingborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:

Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-Bol., Stockholm. Sederholm & Co., Liljeholmen. Apotekarnes Droghandelsaktiebolag, Göteborg.

Herr och fru Tapperman.

(Forts. fr. sid. 180.)

Tag häldre i hans sorger del,
än allting häckla, allting klandra.

Till sist — tag mot det bästa råd,
Som faderskärlek förestafvar:
"Förtro dig tryggt till Himlens nåd;
"På lifvets stig du då ej snafvar.

I detta "gammalmodiga" äktenskap byggde man, som synes, sin lycka inte endast på inbördes kärlek och trohet utan också på — religion.

Kanske frestas någon att tro att det hem, där Anna Billing växte upp, var hyperallvarligt, rent av bigott. Så långt därifrån.

Religiositeten låg som en djup, varm underström för det glada, rörliga konstnärsliv, som trivdes så gott inom dessa väggar.

Theodor Billing var inte endast en framstående målare, han var också en god sångare, som tillhörde Carl XV:des kvartett. I hemmet, där den nobla och vackra fru Elma förde spiran, sågos som gäster snart sagt allt vad det dåtida Stockholm hade av konstnärer på olika områden.

Där tändes mycken rökelse för den vackra vändinnans fötter, det var ej möjligt annat har man sagt, så intagande som hon var. Hon var dock immun. Hemmet med make och barn var och förblev för henne det förnämsta.

Visst kunde hemmets ekonomiska förhållanden emellanåt te sig rätt så besvärliga, något som väl inte är så ovanligt i konstnärshem, men "herr och fru Tapperman" höllo ihop med och för varandra och för det barn de satts att fostra och vårda. Efteråt förstår man tonfallet i Anna Billings röst, när hon talade om "föräldrarna", och man tycker att allt är som det skall vara, när de tre nu vila tillsammans invid Solna gamla kyrka.

Bertha Wiman.

Hjärtan i drift.

(Forts. fr. sid. 181.)

nes stora, oförgätliga ungdomsdröm, vilken gömtes inom henne, förborgad i långa år. En oemotståndlig önskan att höra sig uttala det älskade namnet tvang fram frågan:

"Säg du, att professor Ulfsson skall föreläsa här?"

Hon rodnade starkt. Det gav inte han akt på. Han ryckte häftigt till. Det undgick henne totalt. Efter en paus kom svaret; blicken hängde vid tallriken.

"Ja, det är då hon sjunger."

"Vem?"

"Fröken Gunilla Viding-Hernmarck."

"Känner du henne? Är hon ung och vacker?"

"Alldeles säkert."

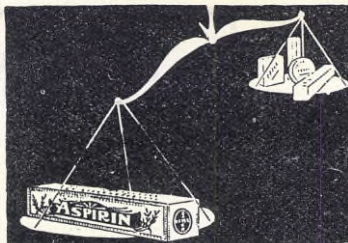
Om han kände sångerskan, fick Gertrud ej veta. Yrkade inte på det.

Så besjälade av samma känslöstämning och på samma gång så fjärran från varandra som nu, hade kanske aldrig de båda makarna varit. Om de biktat sig för varandra, skulle de troligen oförstående återvänt var och en till sin idé och fantasivärld. Småprat var utslutet en dag som denna, därför avslutades måltiden under tystnad.

Svante drog sig sedan tillbaka till sin siesta, då han brukade läsa tidningen. Men han begärde den ej. Gertrud skulle annars ha sagt, att hon förlagt den, ty hon kunde inte skiljas ifrån den.

Inkommen i sitt rum, satte Gran sig till rätta i skinnstolen framför en nytänd brasa. Han ville hålla skymning. Det hade ej hänt honom på Herrans år. Ur kavajens innerficka tog han upp ett stycke av en tidning. Flammorna i kakelugnen hjälpte honom att se trycktyperna.

"Remarkabel föreläsare på turné i Norrland... En lovande sångerska medverkar... Namnet Viding-Hernmarck väcker ljusa hägkomster från glada dagar, som de äldre i vissa Norrlandsbygder alltjämt räkna till sina bästa upplevelser. Brukspatron Vidings hem och den vackra dottern Nanna ha nog ej glömts. Det gästfria hemmet är upplöst, men när nu en sondotter till den gamle brukspatronen i celebert sällskap besöker... Hennes far, den berömde operasångaren..."

Originallet

uppväger och överträffar
alla efterapningar.

De äkta ASPIRIN-tabletter-
na hävda alltjämt sin över-
lägsna ställning såsom
oumbärliga vid huvudvärk,
reumatism, nervvärk, för-
kylning, feber etc.

Begär alltid å Edert apotek

ASPIRIN-tabletter

I rör om 20 st. kr. 1.-

Linnevävnader!

Innan Ni kompletterar Edert linne-
förråd eller köper nytt, begär vår pris-
kurant som sändes gratis! Vi föra i la-
ger alla kvalitéer, från grövre upp till
de alla finaste.

Köp alltid Edra linnevaror från en
specialaffär! Ni vinner därpå både i
kvalité och pris!

Partipriser! - Reel behandling!
MARKS LINNELAGER, Borås.
(Specialfirma i Linnevävnader.)

GÖTEBORGS HANDELS-
& SJÖFARTS-TIDNING

Postabonnem.: Kvartal kr. 6:—

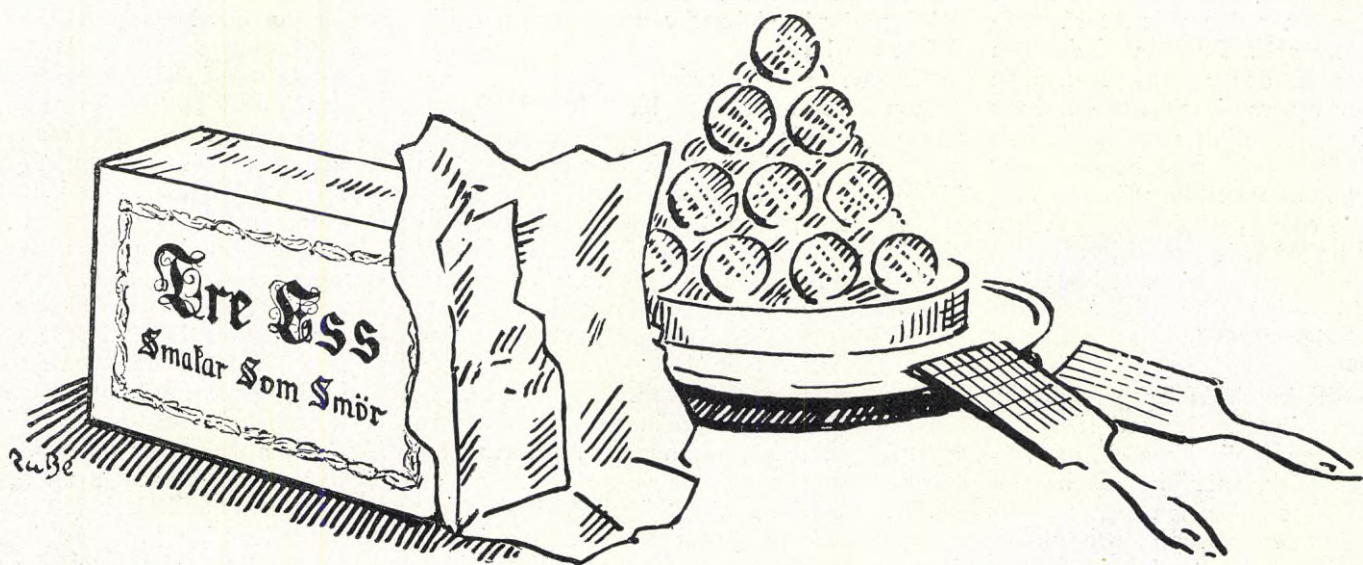
Scherf

Milanese-
underkläder

Verkligt Hygenisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vit-
varuaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm
& Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Det är drygt.

Att Tre Ess är delikat till bordet och utmärkt till mat och bak, det vet Ni nog. Men har Ni också tänkt på hur drygt det är. Lagg märke även till denna egenskap, när Ni börjar på ett nytt paket.

Tre Ess

Smakar Som Smör

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

Gran läste inte längre. Han vek ihop pappersbiten och lät den försvinna i fickan igen.

Var flickan manne lik Nanna? Hon, som skulle blivit hans Nanna, om inte den där sabla tenoren förhäxat henne... Slädpartiet tjugonedag Knut... Hur annorlunda blev det ej mot vad han föreställt sig.

Grans huvud föll ned mot bröstet. Han ställde tankarnas urverk många år tillbaka i tiden. Lycklig, frimodig stod unge Gran bredvid släden och väntade på sin utvalda. Hade solen någonsin sedan gnistrat så strålände över nyfallen snö? Fortuna på den ena meden, Fantasos på den andra! Klingande bjällror, muntert ystra i tempot som hans hjärtas slag. Med en djup suck höjde han det tunga huvudet. Han lade handen över ögonen. Minnet mörknade lika plötsligt, men ej lika oförberett som verkligheten gjort det. Gud ske lov, nu förmådde han skjuta undan de bittra hägkomsterna, så gammal hade han blivit. En häftig, snabbt övergående smärtförmimelse och han återvände till solskenet över flydda tider.

Gladdes, fast det kunde kallas barnsligt, åt att få se Nannas dotter. Det vill säga han hoppades, att flickan skulle likna sin mor.

Medan januari gick, snöhöljd och bekymmersam som alltid, sin vintriga väg, vårades det inom två människor. Dropp, dropp smälte isen i frusna sinnen. Gertruds små husliga händer tycktes ha tusen bestyr för att få varje vrå i villan festpydd. Och i stället för undran och ogillande, mötte hon ofta ett gott, ehuru tankspritt leende hos Svante. Att han händelsevis fått fatt i en kvällstidning, rivit ur en sida i den och i ett slags oförklarlig yrsel genast satt rödkorset i almanackan visste hon ingenting om; och han hade aldrig försökt utröna anledningen till att den blommande begonian stod på middagsbordet. Tystlåtna var de bägge, men deras stumhet hade fått något varmt och samhörigt.

Gertrud hade börjat sjunga, när hon gick i sina sysslor. Gran lyssnade, det lät så ungt. Hon rörde sig så lätt. Han erfor en behaglig känsla av att göra en människa lycklig.

Men fru Gran led av vaga samvetskrupler.

"Kära Svante", sade hon en kväll, då han låtit patienskorterna ligga orörda en lång stund och bara sett rakt fram. "Jag borde vara något mer för dig. Förlåt, att jag är så... så..."

"Vad menar du?" Hans förvåning var uppriktig.

"Du hade säkert väntat något helt annat av mig, när vi gifte oss."

"Jag tänkte, att vi behövde varandra."

"Det gjorde vi kanske, men har du aldrig drömt om lycka?"

"Jo, det är länge sedan."

Hon greps av en vek lust att visa sitt intresse och bad:

"Vill du inte berätta för mig om din stora kärlek, det har du aldrig gjort."

Gran blev generad. Sneglade förstulet på sin hustru. Skulle hon börja plåga honom med svarsjuka nu efter tjugou års äktenskap?

"Snälla barn", sade han farbroderligt, "inte ska vi, gamla människor göra oss löjliga med att prata om sådant."

Hon fick tårar i ögonen.

"Tror du, att alla män är lika obenägna att tala om ungdomsminnen? Jag menar om kärlek?"

"Ja." Tonfallet var tvärt avvisande.

Så tyckte han synd om henne, hon såg så ledsen ut.

"Lilla Gerte, du kan ju i stället tala om dina hjärtehemligheter för mig. Jag har tyckt, det var mest grannliga att inte röra i dem, men efter vi nu kommit in på det kapitlet, kan du gärna förtro dig åt mig."

Hon for upp. Blev blossande röd.

"Jag... jag...! Vad menar du? Har du förstätt? Är det något jag försummat?"

"Nej visst inte. Hur kan du ta det så? Vet du", tillade han apropå. "Jag har tänkt att du borde komma ut och roa dig ett slag. Januari är en lång månad. Jag har så förbaskat mycket att göra på banken då. Du sitter jämnt ensam. Far till Stockholm en veckas tid. Du är ju bjuden till syster min."

"Nu!"

"Ja, det är mycket lämpligt, tycker jag."

Har han gissat sig till att det är Torvald, jag älskat, tänkte hon och fick våldsam hjärtklappning. Jag förnekar det inte, om han frågar, tänkte hon vidare, men det skulle varit så ljuvligt att få ha drömmen om ett igenkännande i fred.

Svante hade helt hastigt fått impulsen, att hon borde resa och oöverlagt väckt förslaget. Vibrationen i Gertruds väsen, ömheten i hennes ögon, det skälvande leendet, som tycktes ana lyckomöjligheter, allt detta var oroande och farliga tecken till att hon — han ville ej direkt säga förälskat sig i honom, men hon behövde förmodligen en inre uppvärmning och tog, vad som erbjöd sig. Hur skulle hon kunna ana, att han just nu var motspänstig? Han ville ej såra henne. Om han funne slående likheter mellan den Gunilla Viding-Hernmarck och ungdomsidolen, skulle det ovillkorligen rubba hans lugn, det kände han, och Gertrud var så sensibel, därför vore det bäst, att hon sändes bort. Herre Gud, det ginge ju fort över, men nu hotade minnena honom som ett töande snöskred?

Gertrud lade sina händer på hans axlar och såg honom djupt in i ögonen.

"Svante, jag har något att bekänna för dig. Det har kommit helg i mitt tomma liv ifrån den stunden, jag läste, att Torvald Ulfsson väntas hit. Det var för hans skull, jag grät den gången ute i skogen, då du friade. Det har aldrig varit annat än en dåraktig dröm och aldrig blir det annat. Men, förlåt mig, jag drömmer om att återse honom: Kanske han känner igen mig. Bara en hälsning skulle göra mig rik, tycker jag och, kära Svante, den gjorde inte dig fattigare."

Gran blev röd och förvirrad. Stammande sade han:

"Lilla, snälla barn, inte visste jag... det föll mig aldrig in, att... att också du..." Han tvärtystnade.

Gertrud tryckte häftigt sin heta kind mot hans. Hade det hänt förr?

"Du förstår mig", flämtade hon, "om det också är som du säger, att vi ska vara gamla

Skönhet och Charm

till varje kvinna, oavsett åldern — det bringar
ANSIKTS-FILM.

ANSIKTS-FILM är ett kristallklart fluidum, som bildar en lufttät Filmhinna — när den strykes på ansiktet. Denna hinna eller mask suger upp alla hudens orenheter, stimulerar ansiktsmusklerna, gör hyn klar, vit och vacker. Följ endast bruksanvisningen noga, så uppnår ni ett förbluffande gott resultat. Ni företager själv behandlingen — i Edert hem.

Börja redan i dag att använda

ANSIKTS-FILM

För stor tub

Kr. 3: 75

FACE-FILM Co.,

Kungsgatan 51. Tel. 125 89
STOCKHOLM

Man faller ihop som en trasa

— det är ofta slutet på en svårare påfrestning, t. ex. efter de överständna ansträngningarna vid en större festlighet, då värdinnan plägats av oro över att ej allt skulle avlöpa lyckligt. Man har gjort sitt bästa men nått bristningsgränsen. Nerverna ha tagit slut och därmed motståndskraften. Men hade man i förväg tagit ett par Somnogan-tabletter, hade de bättre stått bi. Somnogan har en snabbt lugnande inverkan på nerverna och bör därför alltid finnas till hands. Det är fullkomligt oskadligt och ej vanebildande.

Finnes å alla apotek i rör om 20 tabletter å kr. 2.50 samt i populär-förpackningar om 4 tabl. å 50 öre.

SOMNOGAN
Nervlugnande
och rogivande

HÄLSA GENOM DR. HEILBRUNS VÄRMEKUDDE

Om den icke finnes på Eder plats, erhålles närmaste återförsäljares adress gm Generalagenten.

Bernhard Rydholm, Stockholm 6.

AUREOL Hårfärg

Aureol är den mest pålitliga hårfärg, som existerar. Alla damer kunna utan minsta besvär och risk färga sitt hår och med Aureol erhålla de naturligaste och vackraste färgerna. Bruksanvisning medföljer.

I. F. SCHWARZLOSE SÖHNE
Berlin

Generalagent:
MADSEN & WIVEL, Köpenhamn

och kloka, så — det hinner vi med sedan. Jag vill inte resa! Jag kan inte resa! Det är som om jag gått och väntat på det här i tjugu år."

Svante klappade henne tafatt på armen.

"Ja visst", sade han, "vi, som hamnat i en vrå av världen, går och väntar, att det förflutna skall komma tillbaka. Och vi lever ett långt, enformigt liv som främlingar för varandra. Männe inte det är ett slags självbevarelseinstinkt?"

Hon hörde inte på.

"Svante." Röstens sjöng fram de länge hämmade orden. På en strid ström av tankar gled de. "Jag tror du bör få veta allt. Du är som ny för mig i kväll. Det är något så varmt i din blick."

Han skulle skyggt velat dölja den värmen, men Gertrud missförstod den visst, och då förrådde den ej en gråhårsmans svaghet, lyckligtvis.

Kryssordstävlan i n:r 7.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
10						11			
12				13		14			
15				16	17			18	
		19	20			21			
22								23	
		24		25		26		27	
28	29			30				31	32
33			34			35	36		
37						38			39
40									

Vågräta ord: 1. Är arkeologen hemma i. 10. Gobi. 11. Övervintrar i Afrika. 12. Brukar nämnas tillsammans med brottslingar och turister. 14. I renhållningens tjänst. 15. Kan också betyda äga rum. 16. Finns i spisen. 18. Lär ha blivit höglagd vid Gamla Uppsala. 19. Något för den som anser att fly är bättre än illa fäktat. 22. Fågel. 23. För vatten. 24. Voro Sokrates och Platon. 28. Tillhör vissa djurs inälvor. 30. Föremål. 31. Gjorde Gustav Vasa 1560. 33. Från europeisk ö. 35. Att tugga om samma sak. 37. Hovdjur. 39. Kommer av vara. 40. Sysselsättning för hjärnan.

Lodräta ord: 1. Där man först gör sitt inträde i ett hus. 2. Trälar mängden under. 3. Fjädrande. 4. På kompassen. 5. I Kaldéen. 6. Lever i vatten. 7. Tillhör den slaviska rasen. 8. Individ av gammal germansk stam, som kom från Kaukasus. 9. Långgående fartyg med passagerare och viss last. 13. Har en bok i bibeln. 14. Extremitetdel. 17. Göra vi med åren. 20. Räkneord. 21. Resa. 24. Plagg, skönt om vintern. 25. Flodnamn från Skottland. 26. Urkund. 27. Vattenkuranstalt. 29. Uppröra. 32. En sådan farkost får man ösa. 34. Släkting till laxen. 36. Man ur bibeln. 38. Verb och interjektion.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. å 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 7."

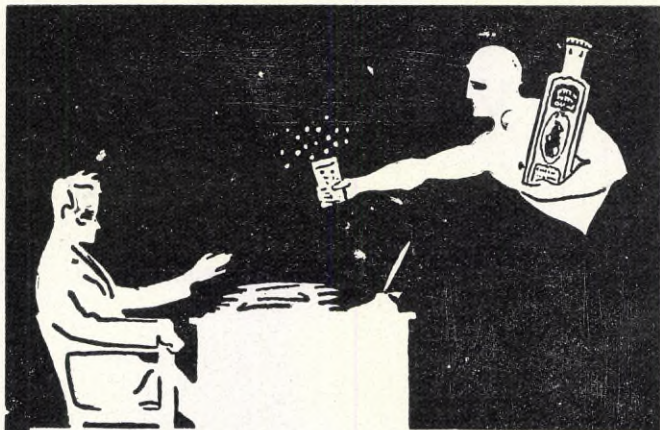
Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 1.

Vågräta ord: 1. Vrålar. 5. Balsam. 10. Räl. 12. Dok. 13. Gästgivargård. 18. Arte. 19. Gås. 20. Grad. 21. Bra. 22. Delad. 24. Ane. 25. Bål. 26. Rök. 28. Nöjen. 32. Mores. 35. Djur. 36. Koj. 38. Röna. 39. Lav. 40. Iller. 42. Ram. 43. Enda. 45. Nabo. 47. Valborgsmässa.

Lodräta ord: 1. Vagabondliv. 2. Årsta. 3. Läte. 4. Alg. 6. Adr. 7. Logg. 8. Skära. 9. Meddelsamma. 11. Svål. 14. Arr. 15. Igel. 16. Asar. 17. Ran. 22. Dån. 23. Töm. 25. Ber. 27. Kor. 29. Öja. 30. Juvel. 33. Röros. 34. Ena. 36. Klar. 37. Jens. 40. Ido. 41. Ram. 44. N. b. 46. Bä.

Som vanligt två pris. De tillfalla Ruth Wahlberg, Sysslomansgatan 3, Uppsala, och fru Tyra Lagercrantz, Tyresta, Valdemarsvik. 15 kronor äro insatta på vardera sparbanksboken.

Dåsighet och Olust

är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter, som måste rensas bort.

Fruktalt-Samarin renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna. Fruktalt-Samarin utför en grundlig invärtes rengöring, vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka Fruktalt-Samarin. Pris pr fl. kr. 2.50. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

CEDERROTHS TEKN. FABRIK - STOCKHOLM

En resande

bör aldrig sakna

Sveriges Kommunikationer

Officiell tidtabell

Nytt n:r varje månad.

Pris 50 öre.

Försäljes å järnvägsstationer,
genom Pressbyrån och hos
bokhandlare.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESARFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

ENDAST DET BÄSTA FÖR EDER HUD!

"ETOILE" gurkcrème
"ETOILE" orient. olja
samt

"ETOILE" dagcrème
äro preparat, som alltid
böra finnas på varje dams
toilettbord.

MARKNADENS FÖRNÄMSTA SKÖNHETSMEDEL!

— ETOILE —
PARFYMERI OCH SKÖNHETSINSTITUT
Kungsgatan 55¹ STOCKHOLM Tel. N. 15539

Kvinnorna i hemmen

göra inköpen för hemmen.

Skånska Dagbladet är landsortens mest spridda tidning och gästar sålunda dagligen flera hem än någon annan tidning. Härav följer, att kvinnorna i hemmen nås säkrast genom annonsering i
SKÅNSKA DAGBLADET

VAR FÅGEL SJUNGER EFTER SIN NÄBB, MEN ALLA NÄBBAR SJUNGA EFTER

PIX

Ny livskraft — nytt levnadsmod.

För den, som känner sig trött och utarbetad, håglös och utan energi, är Phyllosan en utomordentlig hjälp till att återfå ny arbetshäg och ny livskraft.

Phyllosan framställes av växternas bladgröna, enligt föreskrift av Professor Emil Bürgi, Bern. Bladgrönan står, kemiskt sett, mycket nära det röda färgämnet i människans blod. Den utövar en allmänt stärkande verkan på kroppens olika organceller, och utgör det enda hittills kända ogiftiga ämne, som i påvisbar grad stegrar kroppscellernas verksamhet och omsättning.

Professor Bürgis världsbekanta namn är en borgen för detta medels värde. Läkare över hela världen hava heller icke sparat på lovorden över dess goda verkningar.

Phyllosan stegrar kroppens motståndskraft, förnyar blodet, motverkar förkalkning i ådrorna, minskar för högt blodtryck, stärker hjärtverksamheten och giver hälsa och ökad vitalitet oberoende av ålder.

Phyllosan tillhandahålles av apoteken i flaskor om 100 tabletter à Kr. 4:85.

ELEFANTENS DROGHANDEL, Sthlm.

Börja med
Phyllosan i dag.

Phyllosan

Redovisning.

Sedan redovisningen i nr 4 har till "Födelsedagen" följande medel influtit:

Transport Kronor 6200:96

Fru A. Weidenhielm, Stockholm 5:—
Fröken Greta Roman, Lund 1:50
Fröken E. Hultenheim, Tranås 1:—
Fru E. Kallstenius, Lund .. 2:—
Fröken A. Ljung, Stockholm 1:—

Fru Anna Lindqvist, Enskede 3:—
Fru Alice Frölander, Stockholm 2:—
Fru Dagmar Isaksson, Växjö 5:—
Fru Hanna Englén, Karlstad 1:—
Fru Bertha Hallenborg, Skultorp 1:—
Fru Laura Werle, Koskullskulle 2:—
Fru Julia Brodin, Höör ... 1:—
Fru Hildur Sjölander, Stockholm 5:—
Fröken Anna Bogeman, Linderås 1:—
Fru Ingegerd Bjerner, Edane 1:—

Fru Fanny Hammarström, Karlskrona 1:50
Fru Naemi Brandt, Stockholm 5:—
Fru Mathilda Forsgren-Andersson, Jönköping 2:—
Fru Lovisa Sahlström, Hjo 2:—
Fru Julia Lettström, Stockholm 5:—
Fru Anna Hildebrand, Göteborg 2:—
Fröken Ingrid Bång, Kungängen 5:—
Fru Eva Lidberg, Stockholm 2:—
Fru Maria Ljungholm, Äppelvik 5:—

ETABLERAD 1752. När ni tager ett piller, så tag ett

Brandreth's Piller.

Inregistrerat handelsmärke: 26622
Rent vegetabiliskt, Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälvorna samt underlätta matsmältningen. De stimulerar leveren, afägsna dalig galla och andra fördärfvade afsondringar. De styrka, regulerar och rensa hela systemet.

Vid forstoppning, svindel, somnaktighet, belagd tunga, dalig andedrakt, huvudvärk, mag smartor, dalig, ofullständig matsmältning, leversjuka, gulsot och hvilken annan opasslighet som helst komma af orent blod.

Säljas på alla apotek.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., BIRKENHEAD, ENGLAND.

För bilden tätt upp till ögonen och passa på, att pillret kommer in i munnen.

ETABLERAD 1847. **ALLCOCK'S PLÅSTER.**

Inregistrerat handelsmärke: 25176

Universalt botemedel mot smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

ALLCOCK'S PLÅSTER

Fru Gurli Olsson, Djursholm 3:—
Fru Elise Kihlgren, Ytterhogdal 1:—
Fröken E. von Friesen, Djursholm 2:—
S. T., Stockholm 5:—
Fröken Ebba von Homeyer, Stockholm 1:—
Fröken Lydia Afzelius, Uppsala 2:—
Fru Alice Ekström, Lidingö 5:—
Doktorinnan Eliza Björck, Falkenberg 5:—
Fruherrinnan A. Fleetwood, Odensviholm 5:—
Fru Ellen Bäckström, Stockholm 1:—
Lärarinnan Inez Carlgen, Alfta 2:—
Fru Anna Ullman, Råppe .. 5:—
Fröken Jeanne Boman, Stockholm 5:—

Transport Kronor 6304:96

När Ni firar Er födelsedag, tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannoligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Scen
och Film

Erik XIV och Karin Månsdotter (de Wahl och Märta Ekström.)

Erik XIV på Dramaten. Med spänning motsåg man de Wahls Erik XIV, som levde i en minnets glans från förra gången den utmärkta skådespelaren utförde rollen. Det är ju icke fråga om att förväntningarna icke uppfylldes och mera till. Ären ha icke förtagit något av livet och glansen kring de Wahls renässanskung. Han lever som förr, ger samma intryck av skräck och

Skönhet bor i varje Björkqväl.

Björksaften, naturens förnämsta skönhetsmedel i förening med finaste växtoljor och balsamiska ämnen, vetenskapligt sammansatta under kontroll av Professor Håkan Sandqvist, har gjort Björkqväl till ett verksamt medel, som gör hyn len och giver densamma friskhet och ungdomlig skönhet in i ålderns sena höst. Genomgående övertedd och sammetslen, med björkens friskhet och rosens doft, förblir den hyns bästa hudkräm och vår tids förnämsta skönhetsvål.

Ungdomlig skönhet — Eder belöning.

Pris 75 öre.

FABRIKSBOLAGET PARMA, Stockholm.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14 Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Stränga prov och teknisk sakkunskap fällde utslaget

I skarpaste konkurrens med andra världsfabrikat ha nyligen Viking-uren (Cortébert) antagits av de italienska statsjärnvägarna. Ingenjörer och urmakareexperter voro i denna tävling så noga, att t. o. m. välkända ur kasserades på grund av konstruktionsfel.

Endast de skickligaste fackmän kunna avgöra en dylik sak. Vikingurens triumf bekräftar blott de svenska fackmännens omdöme om de nya Viking-uren.

Samma kvalitet-Vikingur, som järnvägarna antagit, säljes av de flesta urmakare.

Herrur, silver Kr. 45 o. högre, 14 kar. dubbelboett, Kr. 160 o. högre, 14 kar. öppet Kr. 120 o. högre. Armbandsur, olika prislägen.

HOSTOL
OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKARAMELL
H. M. DROTNINGENS HÖVLEVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Till Det Soliga Medelhavet

sommar, värme, blommor nu! Iduns läsekrets erbjuds synnerligen fördelaktigt tillfälle att resa söderut under 3-4-7 veckor. 3 veckors resor till Rivieran och Paris kr. 595, till Italien 750, till Spanien, Marocko, Alger, Sicilien-Italien kr. 950:—. Framför allt: 28/2-3/4 Italien och Sicilien kr. 1295:—, med Sv. M. 3/4-4/5 till Italien, Egypten och Palestina kr. 995:—, med den Stora Orientresan 52 d. därav 24 d. i Österlandet 3/4-24/5 kr. 1875. Obs. i priset är allt inberäknat från Trälleborg och åter. Dessutom bröllops- och rekreationsresor, studieresor m. fl. Läs "På Resor och Vandringar", årsprent, endast kr. 1:—. Provnnummer gratis.

A/B Alltrafik Resebureau
STHLM, Hamng. 14, N. 11155.

SVENSKA ELDBEGÅNGELSE FÖRENINGENS BYRÅ

Norrmalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm.
Öppen 10-4, lörd. o. helgdagsaftnar 10-2.
Tel. Norr 2200 för eldbegångelser
Tel. Norr 2280 för medlemsanmälingar
Urnor — Kolumbarienischer fr. 150 K.

Infört genom Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUNDS Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik

Sturegatan 62, Stockholm.
R. T. 75025. N. 8301.
För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman)
Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.
Holländaregatan 3, Stockholm.
Begär prospekt. Tel. Norr 667.

TWILFIT

är Stockholms enda verkliga specialaffär i korsettbranschen. Ingen dam bör därför köpa korsett, corselett eller höft-hållare utan att först hava besökt

TWILFIT

NYBROGATAN 11, STOCKHOLM
Telefon: 758 54, 758 53,

ödesmärkt människa och framför allt av en stackars kung, som Karin tyckte synd om. De vekare känsloutbrotten vid tanken på barnen kommo också fullt till sin rätt. Men stycket som sådant har inte vunnit på att lagras. Man satt och längtade efter Strindbergs Gustav Vasa när man såg Erik XIV, det kan nu inte hjälpas. Så många döda punkter det fanns, och bara några få mäktiga scener. Vad man minns efteråt utom Erik själv är Gabriel Alws förträffliga Göran Persson, den torra handlingsmänniskan, som i alla fall kan visa sentimentalitet ibland. Märta Ekströms Karin Månsdotter var vacker att se på, och det är inte hennes fel att rollen blivit helt onyansrad.

Kvällens bästa behållning var i alla fall det intryck man fick av dekorationer och uppsättning. Kurt Jungstedt hade fått fram den svenska blandningen av kärvhet och lyrik i sommarnatten med silhuetten av Gripsholms slott mot den ljusa tomma sommarnattshimlen var äkta och tilltalande var också första aktens slottterrass med vårdtornet på Brunkeberg, då en verklig bergknalle, och en flik vatten med master som stockholmsinslag. För övrigt voro maskerna hos de ädle herrar och svenske män, som fylla ut personallistan, mycket verkningsfulla. En samling Gripsholmsporträtt som stigit ner ur ramarna. Den "röde Johan", hertigen, i herr Henrikssons gestalt var en upplevelse och hertig Karl (herr Colbjörn Knudsen) gav också idéassociationer från svensk historia. Fröken Borgströms lilla roll som Göran Perssons mor och fru Schildknecht som änkedrottningen förtjäna också att nämnas.

Som jubileumsföreställning lämpar sig Erik XIV trots allt, det ligger glans över den, främst genom kungens framställare.

Nattkavaljeren.

Att en soppa försöker hjälpa upp en annan soppa låter kanske underligt, men det var faktiskt fallet i Vasateaterns senaste program, som den nya direktionen av okänd anledning ansett värdigt att presenteras för stockholmarna. Inte har Robert Stoltz' namn hittills hört till de största inom operettkompositörernas skrå, och inte kommer hans berömmelse att ökas genom "Der Kavalier von 10 bis 12", på svenska kallad *Natt-*

kavaljeren. Den lider nämligen av den för en operett ytterst beklagliga bristen på originella och insmickrande melodier, och hade inte librettoförfattarna Willner och Oesterreicher åstadkommit en ibland något så när kvick dialog, skulle det hela fallit platt till marken. Men tack vare dem blev åtminstone tredje akten, där hr Niska bär omkring sina soppskålar, kvällens bästa, men då var det inte längre operett utan rena farsen. Hela den duktiga ensemblen förtjänar emellertid beröm för det goda humör, den trots allt kunde prestera, och i synnerhet Lars Egge var till sin fördel som baron och bodbiträde; Maja Cassele däremot räckte inte helt till för sin roll, men hon hade i alla fall blivit bättre sedan sist.

Bättre lycka nästa gång, hr Engelle!
A. E.

"En film som har livets dröm i sig —" sade annonserna om "En av de många". För första gången ett sant ord i en filmansons. Inte så, att filmen har något drömskt över sig, verklighet speglad av fantasi, romantik ställd över realism. Inte dröm, men livets dröm. En enkel historia om en fattig vanlig storstadfamilj, ett vanligt grått vardagsäktenskap, ordinära människor utan något av stora gesten. Men ändå. Spelet om kärleken och döden. King Vidor, den ende regissören i Hollywood som kan vad han vill och vill rätt, har inte gjort ett fel, allt är konstnärligt sant och stramt, från vardagsmiljön till personinstruktio-

nen. De båda huvudrollerna genomförs sällsynt intelligent och vackert. Den filmen lär vad människorna böra lära, att ett vanligt litet trängt människoöde ändå är ett öde.

B. A.

När man såg "Med svärmor på bröllopsresa" kände man sig exakt som hjälten — man hade utsökt tråkigt. En tråkig fars, det är nog ungefär det tråkigaste som finns. Ingen av de agerande agerade med något humör utom svärmodern och det var fel humör. Monty Banks har någon sorts jubeljigg när han är glad som gör en glad, men för övrigt var han lika ledsam som manuskript och regi.

B. A.

"Simba" var inte underbar, den var fenomenal. Det var ingenting av Skansen över de djurbilderna. Den visade en rad av dessa underliga fantasiskapade djur, som man läst om någon gång men som man egentligen aldrig kunnat placera in i någon naturlig omgivning. Man kände sig som ett barn som bläddrar i den underbaraste bilderbok. Och man kände sig på samma gång som en vuxen, som beundrar andra vuxna människors stordåd. Ty någon annan rubrik kan inte sättas över denna filmupptagning, där de två fotograferna, mr. och Mrs. Martin Johnson, hoppa bland skrämde jätteelefanter fötter och stå med kamerans runda öga stirrande över några knappa meter in i Simbas gula gnistrande blodlystna. Så nära Afrikas

Försummar Ni daglig hudvård, åldras ansiktet för tidigt.

Smuts tär och tvål irriterar huden och borttager fett. Använd därför ett mildt, välgörande medel som OATINE — ingnidning och avtorkning — och ansiktet får ett friskare utseende varjämte huden stimuleras, rensas och skyddas. Begär uttryckligen OATINE "Vit creme — grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk à Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll Kr. 5:—.

Oatine

Oatine SNOW

à Kr. 1:25 för användning i damväskor.

TILLERKÄND 10 GRAND PRIX & GULDMEDALJER.

THE OATINE COMPANY A.-B., London, Paris och Stockholm.
Nederlag: MALMÖ.

Fås i Finland i Parfumeri Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.

mild och välgörande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket väluktande samt dryg och bevarar huden mjuk, klar och vacker. Fås överallt i burkar à Kr. 2:50 och Kr. 5:—.

I elegant lyxförpackning till samma pris. Oatine och Oatine-Snow fås även i tuber

invånare, mänskliga och djuriska, som i denna film kommer man nog aldrig mera — när de slöa, döda, äta, dricka, fly och leva familjeliv. Det inte minst intressanta var att se människorna — man fick ett starkt intryck av de båda vitas popularitet i lägren. Och ett lika förbluffande starkt intryck av att de svarta ha ansikten med karaktär och intelligens och mimik och humor.

Underbart vackra naturfilmer ha vi sett förr, men aldrig en sådan djurfilm.

B. A.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch

Fråga: Kan man av Iduns möbelarkitekt E. Rasch få erhålla ritning på ett par bekväma låga vardags eller herrumsfåtöljer, ej stoppade, med lösa dynor?

Undrar prenumerant.

Svar: Meddela Eder närmare med uppgivande av namn och adress direkt till Möbelarkitekten E. Rasch, Östermalmstorg 5, Stockholm.

Färgval.

Fråga: Till en sängkammarmöbel i ofärgad mahogny vore jag tacksam få veta vilken färg på tapeter som bleve den lämpligaste. Målningen i rummet är vit. Ävenså huru tänka sig fär-

Flämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterrapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning.

Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjligheten en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

gen i mattor, överdrag å stolar och schäslong, samt lampskärmar.
Fru Kerstin.

Svar: Välj till väggen en gråbeige färg, som stöter i grönt. Möbelyget grönt, nära svagt oliv, med en mindre randning i gråbeige. Gardinen av cretonne, rose-orange, brunt, grönt på en mycket ljus grön botten. Mattorna gråbeige, brunt, rose-orange och något grönt samt lampskärmar i rose-orange.

Möblering.

Fråga: Vi skola tillträda en modern 4-rumslägenhet den 1 sept. Rummen äro: barnkammare, sovrum, herrum med hall samt matsal. I den sistnämnda tänkte vi anordna ett hörn för fruns räkning.

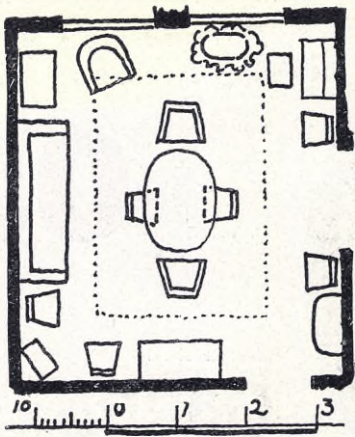
Matsalen är 5x4½ m., 2 fönster åt söder, motsatta väggen har dörr i hörnet till serveringsrum. Tredje väggen är hel och den motsatta har skjutdörrar in till herrummet. Möblerna i herrummet äro helstoppade rätt tunga i mahogny. Som matrumsmöbler ha vi nu ett vackert skåp med inläggningar på höga ben, ovalt matbord, 6 stolar och 2 fåtöljer, allt i mörkbonad björk, modern, rak stil, klädsel hemslöjdstyg i rödlila ylle. Dessutom har frun en rokokosekretär i ljus björk med tillhörande taburet. Mattan är tvärrandig nöthår i rödlila, brunt, beige och grågrönt. Lampa kristallkrona. Väggarna bli putsade i grålila eller grågrönt.

Kunna vi placera i ena fönsterhörnet en gustaviansk möbel i vitt och guld bestående av liten soffa, fyrkantigt bord, 2 medaljongstolar med armstöd?

Placeringen för övrigt skulle då bli: skåpet på den hela långväggen med 2 stolar å omse sidor (fond från herrum), matbordet framför skåpet med fåtöljerna vid detta, sekretären å väggen mittemot fönsterväggen samt sist gruppen i gustavianska stilen i fönsterskärmen.

Blir ej brytningen mellan dessa olika möbelstilar för stark? Hurudant tyg på sittgruppen? på matrumsstolar? Kan mattan bibehållas? Eljest hurudan?

Fru Z.

Svar: Som framgår av ovanstående planritning är tanken på den vita gustavianska möblerna helt slopad. Genom införandet av rococosekretären i rummet är det nog riktigast att komplettera möbleringen med äldre stilar. Senempirens, 1830—40-talets, möbler i björk böra kunna trivas bättre samman med de redan befintliga möblerna. Skåpet är placerat på väggen mittemot fönstret och på den lilla långväggen står en lång soffa, som tillsammans med några gamla porträtt över densamma bilda en vacker fond mot herrummet. Invid soffan ett mindre bord och en bekväm fåtölj. I ett av hörnen en golvklocka och vid dörren till serveringsrummet ett halvrunt bord med dubbla skivor, av vilka den ena kan stå uppfälld mot väggen. Framför ett av fönstren ett blombord.

Väggarna målas grålila och till möbelyg väljas en randig kvalitet i plummonfärg, blåtonad terracotta och något brunt. Den enstaka fåtöljen klädes med ett mönstrat tyg i samma färger och gardiner i blåtonad terracotta.

Skönhetsråd.

Hårskötsel. I.

— Varför ser jag inte ut som Greta Garbo?

— Vet inte. Det är väl för mina synders skull, på det att jag inte måtte nedfalla i slöhet och

frid. Fast så mycket har jag inte hunnit synda på 24 år.

— Nej, men allvarligt —

— Allvarligt talat, så tror jag det vore fridfullare att umgås med Greta Garbo. Inte för det är roligare att ha en finne på hakan om man är tjugonde seklets skönhetsstyp än om man är kontorsslavinna, men jag tror inte man får någon om man är hon. Man sköter sig. Och jag tror inte —

— Har jag en finne på hakan?

— Jaså, vi vaknade nu. Men vad jag ville säga var att jag tror inte en människa med rätt konstruerat skönhetsinne, vi kunna ju ta Greta Garbo, skulle tillåta sig se ut t. ex. i håret som du.

— Jaså. När jag försöker härmna just hennes frisyr —

— Om du skulle börja med att härmna hennes ansikte, ögon, figur, charme och konstnärstemperament först. Ordning framför allt.

— Reta mig inte. Alla människor låta håret växa. Modet —

— Fordrar det. Alldeles. Men också, att man inte bara först sköter sitt korta hår och sedan sitt långa och dessemellan gör ett stort skutt då man ser ut som ett hallonsnår i Småland. Det korta håret kan vara snyggt i frihet, det långa i en normal uppsättning, men det halvlånga skall skötas. Måste skötas. Annars blir det fasansfullt. Vilket synes av vidstående bild.

— Är det jag det? Ja, inte är det vackert.

— Vad gör du med det?

— Jag — ja, jag krusar det —

— Med tång? Det skall du låta bli. Ännu är ditt hår ganska kort — du skall börja forma det nu som du vill ha det, inte vänta tills det blir självsvåldigt. Lägg upp allt håret i nacken på papiljotter på kvällarna — då vänjer det sig att locka upp sig. Sedan, när du tagit ur papiljotterna, så tvinnar du med en mjuk hårborste var lock över fingret så det blir en riktig liten kanonlock. Framför allt det vid öronen. På det viset går övergången från kort till långt nästan utan att det märks att du ändrar.

— Framifrån då?

— Om du vore brunett eller

mörk skulle du stryka till håret slätt över pannan, men blont hår passar att vara litet lockigt. Markera en våg på ena sidan, ganska svagt, och låt det sedan falla litet som det vill, med litet hjälp att se vackrare ut än vad det är.

— Du sa du skulle predika om allting handlandes om hår, champonering och blekning och —

— Det kommer. Stundom förgäter du att jag har även ett borgerligt yrke bredvid det att tufsa till dig. Men fortsättning följer.
Pandora.

Fabian Månssons bok om "Gustaf Vasa och Nils Dacke".

Redan för åtskilliga år sedan spordes det att Fabian Månsson ämnade skriva en bok om Nils Dacke, den trotsige bondehövdingen och skogsgångaren norrifrån Blekinge, som höll själve Gustaf Vasa stängen, tills han med sina utsvultna bondeskaror ömkligen förgicks i de småländska skogarna.

Gestalten är lockande som sagofigur, omvärld som den är av vilda äventyr och av något ödesbetonat i själva karaktärens sammansättning, men det förefaller som om Fabian Månsson under sina omfattande och ingående historiska forskningar fått ett större intresse för de väldiga historiska strömningarna än för de individer, vilka blott äro att likna vid spånorna i deras virvlar.

Vi ha i våra historiska skildringar fått övernog av konungar, hövdingar och fältherrar, men mycket litet av överblickar, sammanfattningar och resultat, av de förutsättningar under vilka Sveriges folk gingo sina öden och omvälvningar till mötes. Fabian Månsson kan fördjupa sig i detaljer, men han förlorar aldrig blicken för det väsentliga, och därför innebära hans historiska romaner en fond av vetande som aldrig begränsas till en viss person eller en viss tid, utan äro präglade av känslan för kontinuiteten samt av historikerns såväl som diktarens förmåga att ur

det rikhaltiga stoff han har till sitt förfogande skapa förstelsen för människor och samhällsförhållanden.

Intresset för Nils Dacke resulterade i den trilogi som författaren benämner "Sancte Eriks Gård", vari han skildrar den nationella samlingens födslovänder och de sönderslitande striderna under medeltidens sista skede. Men han har en lång väg att vandra till Nils Dacke, ty icke ens hans senaste roman, som bär bondehövdingens namn vid sidan av vasakungens, berör Nils Dacke personligen. Endast det ståtliga och mustiga inledningskapitlet från Germund Molas gård, vilket ger en inblick i allmogens rättslöshet och fogdarnas övergrepp, låter läsaren ana orsakerna till Nils Dackes ökade makt och de fredlösa skarornas snabba tillväxt. Sedan får författaren så mycket annat att syssla med. Tiden var rik på omstörtande händelser, och Fabian Månsson går till djupet med de trenne rötter, ur vilka herrgårdarna växte fram, samtidigt med att bondeklassen gick sin upplösning till mötes.

Redan i Sancte Eriks Gård antyddes att Nord-Europa var moget för detta skede. Genom Amerikas upptäckt och sjöfartens revolutionering öppnade handelsvägarna nya vidder och Tyskland förvandlades till ett innerland. Genom att Väst-Europa slog under sig handeln och spannmåls-transporterna blev den tyska adeln allt fattigare och sökte kompensation genom att pressa ut bönderna. En annan faktor var reformationen, som lade kyrkans jord i händerna på förvaltningsmännen, och den tredje orsaken till bildandet av adelsgårdar var allmogens ovilja att betala skatt, särskilt det dryga arrendet till förläningslagarna och fogdarna.

Denna utveckling av tidsförhållandena slår under Gustaf Vasas tid ut i full blomning. Allmogen, vilken särskilt i Småland varit tämligen självständig, emedan frälset där var föga rotat, reagerar mot denna nya tingens ordning. Fogdarna foro fram ibland dem med våld och orättvisa, och rikets välmåga uttömdes på att besolda de utländska knektar, med
(Forts. å sid. 199.)

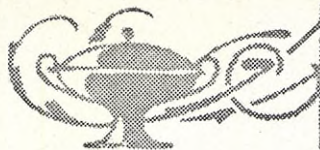

1. Marknadens förnämsta Ceylon Thé
2. Står under vetenskaplig kontroll
3. Drygt Ekonomiskt Aromrikt

JAMES LUNDGREN & CO

Skandinavien's största och förnämsta Théfirma

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Den omtänksamma

husmodern

väljer

FALU-ÄTTIKA

VÅRA ROTFRUKTER JUST NU.

Vid denna tid på året är helt säkert för många hem rotfrukter de enda "grönsaker" man anser sig ha råd att köpa. Dock, trots prisbilligheten, blir användningen av dem ganska begränsad då så gott som alla innehålla så speciella smakämnen. På hösten äro dessa jämförelsevis milda, mot våren blir smaken mera skärpt. För att i någon mån mildra den skarpa smaken kunna rotfrukterna före tillagningen förvällas eller också läggas i rikligt med vatten några timmar före tillagningen. — Just denna rikedom på skarpa smakämnen gör dem även hårdsmälta, med några få undantag t. ex. morötter och jordärtskockor.

Ännu så länge möter väl ej några svårigheter få felfria rotfrukter d. v. s. tunga och fasta och likväl mjälla inuti. Men skulle man till äventyrs haft sitt rotfruktsförråd i ett olämpligt förvaringsrum och rötterna blivit vissna och skrumpna böra de utan föregående skalning sköljas och få sedan ligga i rikligt med vatten omkring ett dygn. De återfå då sin ursprungliga fasthet och äro lätta att skrapa. Säljes purjolök i knippen bör man helst lösa upp dessa, för att undersöka om några dåliga ligga inuti.

Samtliga rotsaker äro lämpliga till vardagshushållens enkla rätter men försvara även sin plats när det gäller finare mat. Där kunna t. o. m. kålrötterna få vara med. De stå annars längst ner på rotfrukternas rangskala, dels därför att de äro särdeles hårdsmälta, dels därför att man så fort tröttnar på dem. För att citera en svensk läkare: "Kålrötternas smak är ej av den art att den ökar deras renomé." Under kristidsåren voro de dominerande i matlagningen, nu ha de åter fått sin plats i de rätter de passa bäst, i rotmos och som brynta rötter.

Jordärtskockor och även selleri måste vid tillagningen behandlas så att de ej mörkna och bli opålitliga. De sköljas mycket noga och läggas allt eftersom de skalas i kallt vatten, vari man vispat litet råg- eller vetemjöl. Detta förfaringssätt är effektivare än att, som förr var brukligt, lägga dem i ättikblandat vatten. Även vid kokningen kan man tillsätta litet mjöl för att säkert få rötterna vita.

Prova vår avkännare
högt uppskattade

KLASS II PILSNER

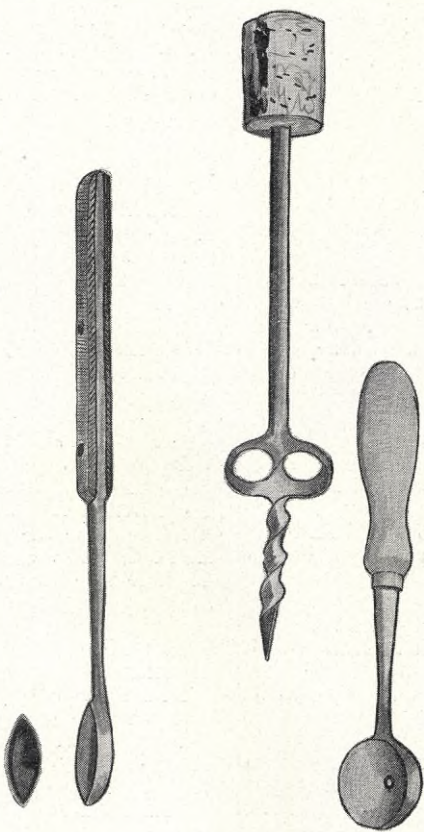
A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Rödbetan är och förblir bäst i form av sallad och i den formen så gott som oersättlig i de flesta hushåll. En delikatess är naturligtvis ugnstekta rödbetor serverade heta med rört smör, en tyvärr mycket sällsynt rätt.

Vill man tillgodogöra sig morötternas bästa beståndsdelar, och dessa finnas närmast skalet, skrapar man dem ej råa, utan förväller dem först, varefter skalhinnan drages av. Förvällningsvattnet får en besk smak och slås bort. — Få rotsaker lämpa sig så väl till garnering av andra rätter som just morötter. Formade med olika slags legymjärn, till kulor eller spiraler (se bilderna) eller helt enkelt skurna i tunna skivor, strimlor eller små tärningar verka de dekorativa utan mycket arbete. Med något mera besvär åstadkommes s. k. bågare, även en trevlig form av garnering, lämplig att använda nu när sallad och persilja äro sällsynta och dyra. Stora morötter sköljas och skäras i 3 dm. långa bitar, kokas och skrapas längs efter med en refflad legymkniv samt urhållkas. De ställas i en flat kastrull med litet smör och vatten för att värmas. Vid

Legymjärn.

serveringen fyllas de med små örter och placeras runt kanten på kött- eller grönsaksfatet. I senare fallet fyller fatet i mitten med t. ex. pressad potatis.

I vår vitaminhungeriga tid utgör rårivna morötter, smaksatta med citronsaft, en hälsosam och omtyckt sallad, mycket prisad av anhängare av "rå kost". — Ett gott pålägg på bredda smörgåsar äro skivor av kalla morötter, detsamma gäller ju om flera av rotfrukterna. En smörgås påbredd med senapssmör och garnerad med tunna skivor eller strimlor av morötter och finhackad persilja, blir helt säkert uppskattad både för utseendet och smakens skull. Det är för övrigt i våra dagar ej så få som välja "magert pålägg" på smörgåsen av smaksål eller andra skäl, det låta vi vara osagt.

Selleripuré (för 6 pers.).

½ kg. selleri, 1 stor purjolök, omkr. 2½ lit. buljong, salt, 1 msk. smör, 3 msk. mjöl, 2 dcl. grädde, 2 äggulor, socker, peppar.

Sellerierna skalas och skäras i bitar och få jämte den väl sköljda och ituskurna purjolöken koka i vatten, tillsatt med salt. När grönsakerna äro mjuka passerar de genom hårsikt. Det fränsilade spadet tillvaratages. Smör och mjöl fräses utan att bliva brunt, det passerade moset ilägges och får under

vispning koka upp, varefter buljongen tillsättes. Soppa smaksättes med salt, peppar och socker. Äggulorna söndervispa i den värmda soppskålen med grädden, och den kokande soppan slås däri under kraftig vispning. Serveras varm. Önskar man "bryta" smaken på soppan, tillsättes strax innan den slås i soppskålen 2 msk. sherry eller madeira.

Selleri med holländsk säs (för 6 pers.).

2 st. medelstora selleri.

Holländsk säs: 3 äggulor, 60 gr. smör, 3 dcl. vatten, salt, citronsaft.

Sellerierna ansas, skäras i skivor och få ligga i vatten ½ timme, så att den skarpa smaken något mildras. De kokas i vatten tills de äro möra, men få ej gå sönder.

Man sjuder under vispning äggulor, smör och vatten tills såsen är tjock. Den smakas av med citronsaft och en aning salt. Ser det ut som om såsen vill skära sig till tillsättes några droppar kallt vatten.

Sellerierna läggas upp på varmt fat, intet av spadet får följa med, och såsen hälls över.

Anrättningen beströs med fint hackad tryffel och serveras genast.

Grönsakssufflé (för 6 pers.).

2-3 morötter, 1 palsternacka, ½ selleri, 1 purjolök, 3-4 jordärtskockor, 2 msk. smör, 1½ msk. mjöl, 4 ägg, 2 vitor, salt, socker, vitpeppar.

Rotsakerna ansas, skäras i bitar och sättas på i kallt vatten att koka mjuka, varefter de passerar genom sikt. Smör och mjöl fräses samman, rotspadet jämte det passerade moset tillsättes litet i sänder. Smeten smakas av och de uppvispade äggen tillsätts. Sist de till skum slagna vitorna. En form smörjes och beströs med skorpar, blandningen hälls i, och gräddas i vattenbad i ugn. Serveras med ärt- och lingonsylt.

Grönsakssufflén kan även gräddas i små elfasta formar och anrättningen serveras, med rört smör, som lunch- eller mellanrätt.

Palsternacksbullar (för 6 pers.).

½ kg. palsternackor, ½ kg. potatis, 1 à 2 msk. grädde, 1 ägg, 2 msk. ljust stötbröd, 1 msk. vetemjöl, salt, socker, 4-5 rivna bittermandlar.

För hemmets

bestånd även vid familjefaderns eventuella bortgång erbjuder en livförsäkring full trygghet. Den bör dock tagas i ett solitt livbolag med starka fonder. Ett dylikt är

Allmänna Lif

försäkringsbolaget

Strandvägen 5 A, Stockholm.
Begär prospekt och upplysningar.

EKSTRÖMS

VANILIN-SOCKER

MAZETTI'S ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottenstans!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och delikata smak ett hälsosamt och kraftigt näringsmedel.

Åtgår endast för cirka 2 öre till en kopp.

Vår billigare

kvalitet

MAZETTI'S KUNGS-CACAO

garanteras också ren och oförfalskad.

Obs.! Våra ännu billigare kvaliteter, paketerade och i lös vikt.

Havregröt i morgonmålet

håller Er mage

i ordning.

Gyllenhammar

MYA STRUMPAN

En fulländad strumpa
vad passform, styrka
och kvalité beträffar.